

KŁUKA

GAZETA WYDAWANA PRZECZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 426 ISSN 146-9271 miesięcznik 15 czerwca 2021 2,50 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0142-6923

Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

W numerze:

- Kronika SP nr 3
- Wieści z Gminy Lyski
- Koncert na Rynku i Rzuchowie
- Wele byfyja
- Z życia Miasta
- Podania śląskie
- Sprawozdanie z prac Burmistrza
- Rozważania Prezesa
- O zdrowiu
- Kalendarium
- Poezje
- Aktualności
- I dużo więcej ...

Redaktor wydania:
Joanna Rusok

Redaktor wydania:
Janina Oleś

Koncert „Majowo - romantycznie”

22 maja na rydułtowskim rynku odbył się pierwszy koncert z cyklu „Letnie koncerty na rynku miasta”, organizowane przez TMR a współfinansowane ze środków miasta Rydułtowy. W koncercie wystąpiło aż 6 zespołów: 4 regionalne, muzyczny i taneczny a zainteresowanie występem w Rydułtowach było tak duże, że z przykrością musiałem odmówić występu 2 zespołom, w tym od wielu lat współpracującym z TMR zespołowi „Gołęzanki”, za co serdecznie przepraszam i zapraszam do koncertu w kolejnych terminach. Było chłodno a jednak mieszkańcy nie zawiedli i wypełnili wszystkie miejsca przy stolikach. Dzięki pracownikom ZGK, życzliwości Dyrekcji SP4, była scena przykryta namiotem, dodatkowy namiot dla gospodarzy czyli zespołu „Klika Machnika” i osób zabezpieczających imprezę. Punktualnie o 15.00 zespoły artystyczne i widzów przywitali: Prezes TMR, Z-ca burmistrza Mariola Bolisega i konferansjerka koncertu Krystyna Zurczak a potem kolejno śpiewały zespoły: „Klika Machnika”, „Rzuchowianki”, „Dzimierzanki”, zatańczył świetnie Zespół Tańca Liniowego z Pszowa a po krótkiej przerwie z towarzyszeniem muzyków wystąpił zespół „Trojak” z Czernicy. Kolejnym zespołem ze świetnie przygotowanym i zaprezentowanym programem był zespół „Kokoszyczanki” a ta część zespołowych występów zakończyła kolejnym występem „Klika Machnika”. Dodatkową atrakcją był występ zespołu muzycznego z Henrykiem Sosna i solistką Pauliną Świerczek z Raciborza. Niestety ta część koncertu odbyła się przy znacznie mniejszej publiczności, chyba chłód to spowodował, ale obecni nie żalowali oklasków a nawet zatańczyli bo śpiew i muzyka były przednie. Dyplomy i podziękowania dla wszystkich zespołów wręczyli: Sekretarz UM Krzysztof Jędróska, Z-ca Prezesa TMR Alicja Pawelek i Sekretarz TMR Jan Jargoń. Wykonane zdjęcia: Roman Gunia, Bernadeta Ośliszły, filmiki Henryk Chromik najlepiej obrazują ten koncert, który odbył się mimo kłopotów z obostrzeniami sanitarnymi.

Henryk Machnik

Kronika Szkoły Podstawowej nr 3 w Rydułtowach część 23

Tłumaczył: Gryk Markiewka

Trzej surowi panowie Pankrach itd, którzy kiedyś również starego Fritza nie respektowali, zmienili w dniach 12 i 13 maja daleko zaawansowaną wiosnę w zimowy krajobraz. Przez pełnych 7 godzin padały płatki śniegu wielkości prawie pięści i pokrywały ziemię warstwą śniegu o grubości 25 cm, która dopiero 14 maja całkowicie zniknęła. Kwitnące w pełni drzewa owocowe stały pod grubą warstwą śniegu w niebezpieczeństwie, że owoce i korony, a nawet całe drzewa zostaną zniszczone. Uprawy żyta są całkowicie zagrożone i tylko późny wysiew może dać nadzieję na żniwa. Takie opady śniegu ciągnęły się od Wrocławia przez cały Śląsk.

W dniach 14 i 15 maja nastąpiły wielkie opady, w dniu 16 maja w porze południowej podniósł się wiatr południowo - wschodni, który oczyszczał firmament z chmur deszczowych. Po 3 godzinach nadeszła straszna burza z ulewą i gradobiciem. Te natwornicę zapowiedział pan Falb już 8 dni wcześniej. Jako osobliwość należy wspomnieć, że tej jak nigdy dotychczas występującej natwornicy nie uległy nasze delikatne ptaki śpiewające.

Fr. Kurzeja 17.V.1897

Od 1 kwietnia Pierwszy nauczyciel Franz Kurzeja został mianowany przełożonym szkoły i przez powiatowego inspektora szkolnego Polatzka za takiego uściśkiem dłoni zatwierdzony.

Zbudowano 3 nowe ustępy, a dół kloaczny zbudowano na nowo na cemencie. Dwie tylne izby po raz pierwszy zostały pokryte tapetami. Dla normalnego ogrzewania wprowadzono nowy piec nowego systemu.

Na podstawie postanowienia Królewskiej Rejencji w Opolu II.III. No 2045, od 10.08.1897 dotychczasowy Pierwszy nauczyciel Kurzeja został mianowany głównym nauczycielem.

W niedzielę 29 sierpnia urządzono wycieczkę szkolną. Około godziny 1-szej po południu, w kierunku mieszkania dyrektora kopalni pana Kolbe i przy dźwiękach tutejszej kapeli górniczej maszerował okazały pochód czysto ubranych i ozdobionych wieńcami i wstęgami uczniów, aby tam panu z wdzięczności przekazać wieniec za złożoną ofiarę na ugośzczenie uczniów. Przy czym niektórzy nieśli flagi i lampiony. Po uroczystym jego przekazaniu, pochód skierował się do celu wycieczki, do sielankowego lasu bukowego w pobliżu kopalni Leo. Zachęcani piękną pogodą, spędzono czas na śpiewach, tańcach, grach, humorystycznych deklamacjach. Podczas przerw częstowano dzieci obficie kielbaskami, bułkami i lemoniadą.

c.d.n

Jak zapobiegać cukrzycy?

Proste rzeczy na które masz wpływ a pomagają unikać cukrzycy.

- Unikaj nadwagi i otyłości. Staraj się utrzymać wskaźnik BMI między 20 a 24,9 kg/m²
- Drzewo genealogiczne – popytaj się o rodzinne predyspozycje dotyczące cukrzycy. Gdy choruje w rodzinie jedna lub więcej osób, ryzyko zachorowania u ciebie jest większe.
- Aktywność fizyczna – regularnie ćwicz, chodź na spacer. Regularne ćwiczenia poprawiają ukrwienie i dotlenienie organizmu pozytywnie wpływając na jego funkcjonowanie. Jest to szczególnie ważne gdy masz genetyczne predyspozycje do cukrzycy.
- Zdrowa dieta – podstawa do odsunięcia od siebie ryzyka zachorowania na cukrzycę. Unikaj prostych węglowodanów i dużych ilości tłuszczów.
- Po 45 r. ż. należy regularnie badać krew (poziom glukozy we krwi). Gdy znajdujesz się w grupie ryzyka powinieneś wcześniej zacząć wykonywać badania kontrolne.
- Uważaj na nadciśnienie
- Spożywaj większe ilości owoców i warzyw w diecie. Są bogatym źródłem witamin i minerałów, które regulują produkcję insuliny.
- Unikaj nadmiaru alkoholu,
- Unikaj palenia wyrobów tytoniowych i biernego palenia.
- Czytaj dokładnie etykiety na produktach spożywczych – unikaj produktów z dużą zawartością węglowodanów, w tym prostych. Unikaj syropu glukozowo-fruktozowego, sorbitolu.

<https://cukrzyca.net/jak-zapobiegac-cukrzycy/>

Zapobieganie cukrzycy: dieta i ruch lepsze niż leki

U osób z wysokim ryzykiem cukrzycy typu 2 zmiana stylu życia daje lepsze efekty w powstrzymaniu lub opóźnieniu choroby niż lek. Są na to solidne dowody.

Zamiast do apteki lepiej zatem iść na rynek po warzywa, a potem na rower do lasu.

Nadwaga i otyłość to nie tylko zadyszka na schodach, czy problem z zakupem ubrań we właściwym rozmiarze. To także ogromny problem dla organizmu: znacznie zwiększa się ryzyko rozmaitych schorzeń z nowotworami włącznie. Nadprogramowe kilogramy zwykle skutkują zespołem przedcukrzycowym, a co dalej idzie - cukrzycą typu 2.

- Wraz z rozwojem cywilizacji styl życia zmienił się nam na gorszy, mało się ruszamy, jesteśmy otyli. To sprawia, że obecnie cukrzyca jest chorobą o najszybszym wzroście częstości występowania na świecie, a powikłania z nią związane znacznie skracają życie chorych. – mówi dr hab. Agnieszka Szadkowska z Kliniki Pediatrii, Onkologii, Hematologii i Diabetologii, I Kate-

dry Pediatrii, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Są też osoby, które są w grupie ryzyka rozwoju cukrzycy z uwagi na geny. Niektórzy nie mają otyłości, a nadwagę, ale mało się ruszają – ci także są bardzo zagrożeni cukrzycą typu 2.

Nic dziwnego, że lekarze wciąż szukają skutecznego sposobu zapobiegania cukrzycy typu 2, zwłaszcza u osób, które są nią bardzo zagrożone. Jedne z najciekawszych badań związanych z prewencją tej choroby prowadzi się w Stanach Zjednoczonych. Diabetis Prevention Program Outcomes Study (badania nad Resultatami Programu Zapobiegania Cukrzycy) trwają już ponad 20 lat i wciąż przynoszą bardzo ciekawe wyniki.

Jaki lek na ryzyko cukrzycy?

Pierwsza faza badań miała miejsce w latach 1996-2001, wzięło w niej udział 3,234 uczestników, m.in. należących do rozmaitych grup ryzyka, np. Afroamerykanów, Latynosów (w USA są bardziej narażeni na cukrzycę niż biali) czy osób po 60-tce, lub z rodzin, gdzie ta choroba występowała.

Ochotnicy ci zostali losowo przydzieleni do trzech grup:

- Zmiany stylu życia – ich celem była utrata 7 procent masy ciała oraz utrzymanie tej wagi poprzez ćwiczenia (150 minut tygodniowo) oraz mniej kaloryczną dietę. Osoby te korzystały ze specjalistycznych porad i zajęć dotyczących podejmowanych wysiłków.
- Biorących metforminę – osoby te dwa razy dziennie łykały lek, który poprawia insulinooporność, a więc działa również prewencyjnie w przypadku stanów przedcukrzycowych. Udzielono im również standardowych porad dotyczących zachowania zdrowego stylu życia.
- Zażywających placebo – ochotnicy ci także dwa razy dziennie zażywali „leki”, tylko, że zamiast metforminy, otrzymywali substancję obojętną. Udzielono im również standardowych porad dotyczących zachowania zdrowego stylu życia.

Po trzech latach, okazało się:

- u osób z pierwszej grupy ryzyko wystąpienia cukrzycy było aż o 58 proc. niższe niż w przypadku tych przyjmujących placebo, a program zmiany stylu życia szczególnie służył ochotnikom po 60-tce, u których to ryzyko było mniejsze o 71 proc.;
- metformina była blisko o połowę mniej skuteczna niż zmiana stylu życia;
- zaledwie 5 proc. wszystkich osób z pierwszej grupy zachorowało na cukrzycę w omawianym okresie, w grupie z placebo było to 11 proc.;
- z kolei w porównaniu z placebo metformina zmniejszała szanse na pojawienie się cukrzycy o 31 proc. Najlepszy efekt metoforminy obserwowano u osób pomiędzy 25. a 44. rokiem życia, o BMI powyżej 35 i u kobiet, które cierpiały wcześniej na cukrzycę ciążową.

Dieta

Jak się odzwyczaić od cukru?

Warto tu wspomnieć, że metformina jest jednym z podstawo-

wych leków stosowanych w leczeniu cukrzycy typu 2 i stanu przedcukrzycowego. Problemem w stanie przedcukrzycowym jest insulinooporność – początkowo, gdy pacjenci są oporni na insulinę, ich organizm zaczyna wytwarzać znacznie większe ilości insuliny, aby ją przełamać.

- Dopóki trzustka jest w stanie wytwarzać odpowiednie ilości insuliny, nie ma cukrzycy. Kiedy trzustka pracuje słabiej i zmniejsza się wydzielanie insuliny, organizm nie jest w stanie skompensować insulinooporności. U pacjenta wzrasta poziom glukozy we krwi powyżej normy i rozpoznajemy cukrzycę - mówi dr hab. Szadkowska.

W przedstawianym badaniu podanie metforminy przed pojawieniem się cukrzycy typu 2 okazało się działaniem prewencyjnym, choć nie tak skutecznym jak zmiana stylu życia.

Diabetes Prevention Program miał swój ciąg dalszy. Od 2002 roku nadal śledzono losy ochotników, biorących udział w pierwszej fazie badania.

Po 10 latach wciąż zmiana stylu życia lepsza

Po 10 latach okazało się, że ochotnicy, którzy stosują dietę i ćwiczą, wciąż mieli przewagę nad grupą zażywającą placebo. Co więcej, mieli też przewagę nad osobami przyjmującymi metforminę.

Odnotowano u nich 34 proc. opóźnienie w wystąpieniu choroby (czyli zapadali na cukrzycę 4 lata później) niż u osób zażywających placebo w pierwszej fazie badania. Osoby zażywające dalej metforminę miały 18 proc. opóźnienia (koło dwóch lat później rozpoczynała się u nich cukrzyca) niż pacjenci z grupy placebo.

Co więcej, nawet po 15 latach ochotnicy z grupy zmiany stylu życia, wciąż później niż ci ostatni zapadali na cukrzycę.

Opisane powyżej badania niezbicie więc dowodzą, że ćwiczenia i dieta mają nie tylko dobroczynne, ale i długofalowe skutki prozdrowotne: wystarczy zmienić swój styl życia, by opóźnić moment wystąpienia cukrzycy typu 2.

Recepta na powstrzymanie cukrzycy o udowodnionej skuteczności:

- 150 minut aktywności fizycznej tygodniowo – może być np. pięć razy w tygodniu po 30 minut. Jeśli masz otyłość, skonsultuj się z rehabilitantem, by dopasować ćwiczenia do stanu zdrowia.
- Dieta – taka, by nie odczuwać głodu, zatem najlepiej pięć posiłków dziennie, w których przeważają warzywa – gotowane i surowe, ale nie należy zapominać o białku i zdrowym tłuszczu (np. olej rzepakowy z pierwszego tłoczenia czy oliwa z oliwek). Warto całkiem zrezygnować ze słodkich napojów i soków, alkoholu i fast-foodu i pamiętać, że pomiędzy posiłkami można co najwyżej wypić wodę lub niesłodzoną herbatę.

Jeżeli chudnąć, to nie indywidualnie...

Wyniki tych badań potwierdzają dotychczasowe obserwacje lekarzy.

–Otyłość i mała aktywność fizyczna to najważniejsze czynniki

ryzyka zachorowania na cukrzycę typu 2. Gdy ze sobą współwystępują, to automatycznie ryzyko wystąpienia tej choroby bardzo rośnie – mówi dr hab. Szadkowska.

Warto zwrócić tu uwagę, że wszyscy uczestnicy badań w pierwszej fazie otrzymywali poradę dotyczącą stylu życia, ale ci, którzy osiągnęli najlepsze rezultaty, korzystali z indywidualnych spotkań ze specjalistami (co najmniej 16 razy w ciągu pierwszych sześciu miesięcy), a następnie spotkań co dwa miesiące i telefon wspierający pomiędzy spotkaniami.

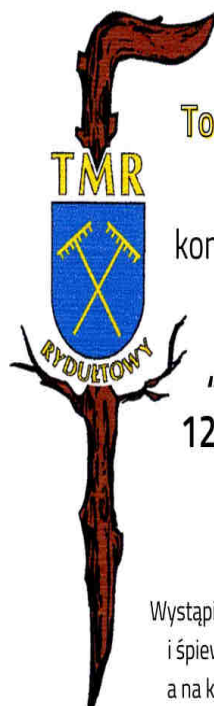
Nie masz cukrzycy? Lepiej sprawdź!

Kiedy nastąpiła kontynuacja badań w 2002 roku, nieco zmieniono zasady badania, ale co istotne – uczestnicy z pierwszej jego fazy pozostali w swoich grupach. Różnica polegała na tym, że badani z trzeciej nie dostawali już placebo, z drugiej – wiedzieli, że dostają metforminę, wszyscy zaś uczestniczyli raz na kwartał w zajęciach na temat zmiany stylu życia (badani z pierwszej grupy dostawali jednak dodatkowe wsparcie pomiędzy tymi zajęciami).

Inwestycja (czasu czy nawet w niektórych sytuacjach – pieniędzy) w takich specjalistów (dietetyka, rehabilitanta, psychologa) daje zatem dobre rezultaty. Dzięki ich pomocy łatwiej jest dokonać trwałej zmiany stylu życia.

Anna Piotrowska (zdrowie.pap.pl)

<https://zdrowie.pap.pl/ruch/zapobieganie-cukrzycy-dieta-i-ruch-lepsze-niz-leki>

Towarzystwo Miłośników Rydułtów

zaprasza na:

koncert z cyklu „Letnie koncerty na rynku miasta” pod nazwą

„Prezentują się trzy pokolenia”

12 czerwca, godzina 15:00, rynek w Rydułtowach

Wystąpią: Dzieci z Przedszkola nr 1, Soliści Czelodki, Grupy taneczne i śpiewacy z OPP, Zespół "The Secret Project", "Klika Machnika", a na koniec zespół muzyczny w składzie: Henryk Sosna, solistka Paulina Świerczek, Jerzy Adamczyk z muzyką z całego świata!

Lucjan Malinowski, autor zbioru, którego fragmenty prezentujemy wybierając się w 1869 roku w słynną podróż etnograficzną na Śląsk poruszał się śladami Józefa Lompy. Byłoby wspaniale, gdyby pamięć o tym wspaniałym Ślązaku nie zaginęła!

Podania

Chłop filut

Toch był małym synkiem, miałach kosę drewnianą i siekłych ziele na przykopie (rowie). Pan jechał w bryczce i powiada mi:

- A coś ty je?

A ja mu mówię:

- A figlarz.

A pan mówi:

- A poradzisz ty mnie dziś oszydzić?

A ja mu powiadam:

- Nie wiem, panie, bo tu nie mam szydziel, boch je se ostawił u baby we wsi, z miechem. Ale piechty nieskoro będzie.

Kieby na koniu, prędzej bych był.

A pan mówi (woźnicy):

- Daj mu konia.

I ja jadę do tej wsi, a tam chłopu koń zdechł. Padam:

- Daj mi noża! Kaj go masz?

Pada:

- Za stodołą na zagrodzie leży.

- Na – tego konia; puść go do chlewa, daj mu żrać, a rób nim. A mnie zaś daj noża.

Jach zaszedł ku temu zdechłemu koniowi i urznął mu ogon u dupy a też i uszy. A było tam kole wsi wielkie barzelisko. Jach wraził ogon i te uszy do tego barzeliska. Pan, dość to długo trwało, szedł naprzeciwko ku mnie i powiada mi:

- A koń? A koń?

A ja mu powiadam:

- Panie, dziwoka marcha tam jest. Wyleciała wrona, on mie się zląkł i weskokzył do tego barzeliska. Ale, panie, kieby my szli, to go wyszarpiemy.

Pan mi powiada:

- Zjadłeś czarnych diabłów! Konia z barzeliska wyszarpiemy?

A ja padam:

- Nie, niech idą, bo go wyszarpiemy.

Pan miał galoty jedbawne, a buty pięknie pucowane i włożył na te barzelisko. Jach mu padał:

- Niech wezną za ten ogon, ale niech ciągną. Aż ja chycę za uszy, a jak zawołam – wraz – to potem szarpniemy, to go dostaniemy.

Pan chycił za ogon, ja za uszy i jakich ja zawołał – wraz, to panu ostał ogon w garści, a mnie uszy. Wtedy dopiero pan wiedział, coch ja za figlarz; wtedych go oszydził.

O zgniłym Wojtku, co zadrwił z księdza i z pana

Jeden zgniły (leniwy) Wojtek nie chciał u ojców nic dobrego robić, i dali go na służbę do jednego księdza za pachółka. Gdy go ksiądz rano wołał do stawania:

- Wojtek, obacz sieli w piecu ogień?

A Wojtek wołał:

- Ci ci, ci ci, ci ci!

- Wojtek, na cóż to tego kota wołasz – powiada mu ksiądz.

A Wojtek:

- No, księżaszku, sieli kot ciepły, to w piecu jest ogień.

- Wojtek, obacz się na drodze deszcz pada?

A Wojtek wołał:

- Bosek, zuch, zuch!

Ksiądz pada:

- Wojtek, na cóż to tego psa wołasz?

- No, księżaszku, sieli pies mokry, to na dworze deszcz pada.

- Wojtek, wstawaj! Pójdiesz po wino do piwnice. Ale pódz, nacechuję, cobyś go się nie napił.

I zrobił mu przez wargi piskę kredą.

Wojtek poszedł do piwnice, wzion fłaszę i napił się wina, i zrobił sobie kreskę bez nos i bez gębę. Jak przyszedł do księdza, to go się ksiądz pytał:

- Wojtek, piłeś wino?

- Nie, księżaszku, nie pił.

- Ale, Wojtek, tyś pił wino!

- Nie, księżaszku, bo to nie widzą, że mam piskę bez nos i bez gębę?

Aże się ksiądz musiał ozłomiać. A posłał go do piwnice po pieczoną gęś i pedał mu:

- Wojtek, byś mi tej gęsi nie ugryzł!

Poszedł Wojtek do piwnice po gęś, urwał jej cały udzik i zjadł. Jak przyszedł z gęsią do księdza, to się go ksiądz pytał:

- Dzie ma drugą nogę ta gęś?

A Wojtek pada:

- Księżaszku, bo to oni jeszcze nie widzieli gęsi o jednej nodze? No, toć oni jeszcze mało widzieli.

I tak ksiądz nie mógł z nim nic zrobić. I kazał mu zaprząć konia do kolasy i jechali bez pole nad jednym stawem. Były tam gęsi, które stały na jednej nodze, a ksiądz zagwizdał na nie i gęsi stanęły na obie nogi. Ksiądz padał:

- Widzisz, Wojtek, że mają obie nogi.

- Ja, księżaszku. Mogli też na tę pieczoną zagwizdnąć, to by też miała obie nogi.

I jechali dalej. Kiedy ksiądz nie mógł z nim nic począć, napisał mu kartkę i posłał go z nią do drugiego księdza, a coby mu razem przyniósł odpowiedź. I tak zaszedł do tego księdza, to (ten ksiądz) przeczytał kartkę i zawołał go do izby i nalepił mu (zbił go), bo w tej kartce stało, żeby mu nalepić. I tak uciekł z tymi pukoma (puki — razy cięgi) do swojego księdza. (Ten) go się pyta:

- Wojtek, cóż mi niesiesz za odpowiedź?

- Oto widzą, księżaszku, odpowiedź na rzyci.

Wyśmiał się ksiądz z niego i wygnał go precz.

I poszedł nazad do swoich ojców. Jeden raz został sam w domu: a ojciec jego poszedł na pole, a matka piekła chleb. I przyjechał jeden pan na koniu do izby i pytał go się:

- Siłę was to tu jest?

On mu powiedział:

- Panoczku, nas tu jest półtrzecia.

Pan mu powiedział:

- Jako półtrzecia?

A Wojtek na to:

- Ja a oni, a pół konia, to nas jest półtrzecia.

A pan go się pytał:

- Ojciec dzie jest?

- A na polu. Szkodę na szkodę robią.

- A matka dzie?
- Zjedzony chleb piecze.
A pan go się pytał:
- Cóż to ociec robi za szkodę na szkodę?
- No, bo nam tam ludzie jeździli po polu, a to (ojciec) ciepają krzykopy na tym polu, coby tam nie jeździli, to jest szkoda na szkodę.

- A matka, co za zjedzony chleb piecze?
- Na!! Co my pożyczyl, to my już zjedli, toż teraz pieką, coby zaś wrócić.

- A Wojtku, kiej tyś taki mądry, to możesz przyjść do mie w gościnę na przyszły tydzień.

I tak raz ojciec dopadł był na polu zającą i przyniósł go do domu Wojtkowi. Gdy przyszła gościna, to pada Wojtek do ojca:

- Tatulku, ja mam iść do pana na gościnę, to se weznę tego zającą ze sobą.

I dozwolił mu ojciec. Na tej gościnie był ten ksiądz zaproszony, co Wojtek służył u niego i dowiedział się od pana, że Wojtek też miał przyjść. I padał ksiądz temu panu:

- Niech go tu nie puszczają, bo on nas wszystkich zrobi za błazna.

I tak pospuszczali wszystkie psy, co były we dworze, coby tam Wojtek nie wlaźł. Ale jak Wojtek przyszedł do wrót, a psy przyleciały do niego, to on puścił zającą a psy poleciały za zającem. Wojtek wlaźł do zamku. I pada mu pan:

- A ty jakoś tu przyszedł?

A Wojtek pada:

- Na, panoczku, na nogach.

I postawili go do izby przy piecu. I zaszedł ksiądz do niego i pyta go się:

- Wojtek, umiesz ty pacierz rzekać?

A Wojtek pada:

- Nie, księżaszku.

I chycił go ksiądz za ucho i pada mu:

- To go się naucz, to go się naucz! – i dobrze mu za nie wytargał.

I ostał Wojtek smutny siedzieć i zapoglądał na kanarka w klatce. Pyta go się ksiądz:

- Wojtek, czemu się tak przyglądasz?

- Na, księżaszku, tej klatce. A umię oni też to, księżaszku, takie klatki robić?

Ksiądz pada:

- Nie, nie umiem.

Chycił go Wojtek za ucho i pada mu:

- To niech się naucz, to niech się naucz!

I też mu za nie wytargał. ksiądz pada do pana:

- Widzą, nie padał żech im ja, że nas tu wszystkich za błazna zrobi!

I nie mogli z nim nic począć wygnali go precz i skończyło się.

Jak ogrodnik przez figle został panem

Był szlachcic w jednej wsi a miał ogrodnika, co mu nie chciał robić. Pan dał mu pedzieć:

- Kiej nie będzie robił, to musi nie warzyć, musi surowo jeść.

A on warzył raz, a pan widział, że się z komina smędziło, i posłał tam urzędnika zazdrzeć, jeli to warzy. A on miał taki garnek, co samo się warzyło w nim bez ognia. A jak widział, że urzędnik przychodzi zazdrzeć, jeli wprawdzie warzy, to on

zmiótł ogień pod kominek i urzędnik nie widział ognia, jeno garnek na kominku, a samo wrzało. Tak urzędnik zaszedł panu powiedzieć, iże ten ogrodnik ma taki garnek, co bez ognia wre w nim. I tak posłał urzędnika, jeśliby sprzedał ten garnek, a ogrodnik mówił:

- Trzysta talarów.

(No i) sprzedał ten garnek. Tak pan teraz zrobił gościnę w domu i zaprosił wszystkich przyjacieli, co im chciał pokazać ten garnek, iże bez ognia poradzi warzyć. I przyjaciele przyjechali i czekali, aże garnek będzie sam warzył, a garnek nie chciał warzyć. Przyjaciele się pogniwiali i odjechali. No tak pan się bardzo rozgniewał na tego ogrodnika i posłał urzędnika, aby go tam skarał. Urzędnik przyszedł i dał mu dwa policzki i tak chłopą zabił. Chłop się obalił i zabił się, a kobieta wyjena z miecha złodziejskiego piszczałkę, zapisała i chłop ożył.

Tak urzędnik to meldował panu i pan mówił (mu), iże ma iść do tego ogrodnika, iżby kupił tę piszczałkę. A ma się pytać, wiela by chciał za nią. Tak ten ogrodnik mówił, że kie dostanie trzysta talarów, to przeda.

Tak ten pan zaprosił zaś wszystkich przyjacieli na gościnę i tak mówił do tych gości, że ma taką piszczałkę, (że) choćby kogo zabił, to jak zapiska, to ożyje. Takiego pani siedziała na stole i dał jej policzek pan, i piskał nad nią, ale już nie ożyła, upadła ze stołka. Tak ten pan się bardzo rozgniewał na ogrodnika i padał urzędnikowi, że go muszą utopić. Kazał mu wziąć pięciu chłopą ze sobą a ma miech wziąć a wsadzić tego ogrodnika do miecha, zawiązać dobrze, a zanieść go do młyńskiego bełku (głębokiej wody). Potem mają przyjść do pana, co go tam utopią. Tak urzędnik poszedł po pana, a ten tam chłop leżał wele tego bełku a wołał:

- Wszystko (jedno), nie będę w tej wsi za pana.

Tam potem jechał furman czterema końmi. Stanął i pytał się tego ogrodnika, czemu tak woła. On mu pedział, iże ma być w tej wsi za pana, a on nie chce być za pana. Ten furman mu powiada:

- Ja ci dam moje cztery konie i wóz, a ja będę w tej wsi za pana.

(Tak ten) wołał na niego, iż on będzie za furmana, a ten furman może być za pana. I przyszedł pan utopić tego ogrodnika. A ten furman w tym miechu jeno wołał, iże on będzie a pana w tej wsi. Pan przyszedł z urzędnikiem:

- Ty bestyjko, jeszcze tu a pana chcesz być! A ja i panią bez ciebie stracił!

Zabił i wciepli go do bełku. I tak furman był utopiony, a ogrodnik był furmanem. Handlował smołą. I raz jechał bez podwórze pańskie i widzieli go tam. Pyta go urzędnik:

- Dzie on takie cztery konie wzion, kie on był utopiony, a teraz sobie jeździ.

On powiedział, że tam pod wodą bardzo wielkie jarmarki są, a konie tam bardzo kęs a tanie. Tak pan mówił, żeby im też trzeba tam jechać na ten jarmark, i posłali pisarza naprzód, że tam miał skoczyć do tego bełku. A jeli tam będzie kęs koni, to ma kiwać palcem na pana. I on wyciągnął palec z wody, że go mieli ratować, a oni oba skoczyli z nim i potopili się wszyscy. I ogrodnik był na ostatku panem w tej wsi.

Źródło: „Powieści ludu na Śląsku” Wydawnictwo Literackie, Kraków 1953.

c.d.n

SPRAWOZDANIE z PRAC BURMISTRZA i URZĘDU

za okres od 22 kwietnia 2021r. do 19 maja 2021r.

Referat Inwestycji

1. MODERNIZACJA ULICY OFIAR TERRORU

Firma Transkom Robert Białdyska wykonała ciek przykrawężnikowy do zatoki autobusowej. Zrealizowano nawierzchnię chodnika do budynku nr 56 strona prawa od strony skrzyżowania ulicy Mickiewicza z ul. Ofiar Terroru oraz od skrzyżowania ulic Fryderyka Chopina do budynku nr 41. Wykonano podbudowę oraz warstwę wiążącą nawierzchni na odcinku od budynku nr 26 do budynku nr 71 a strona prawa. Zostały wykonane zatoki parkingowe z kostki betonowej.

W dniu 29 kwietnia zawarto aneks na wykonanie robót dodatkowych, obejmujących wykonanie obniżenia zwieńczeń studni kanalizacyjnych z dostosowaniem do nowo projektowanej niwelety i konstrukcji nawierzchni, ułożenia obwódki wokół drzew z kostki granitowej oraz zabezpieczenie 2 latarni oświetleniowych. Wartość robót : 55 699,12 zł.

Zawarto umowę na pełnienie nadzoru inwestorskiego nad realizacją tych robót z firmą IMPERO Stefan Fiszer z Wodzisławia Śl. - na kwotę 234,93 zł.

W trakcie nawałnic, jakie miały miejsce 13 maja, pojawiło się zapadlisko na ciągu kanalizacji sanitarnej:

- przy budynku nr 70 w chodniku (miejsce zostało wygradzone). Wykonawca wstępnie zabezpieczył wyrwę
- na parkingu przy budynku nr 77 - PWiK przystąpiło do zabezpieczenia zapadliska (wraz z wyciągnięciem uszkodzonego samochodu osobowego). PWiK przystąpi do usuwania awarii na ciągu kanalizacji sanitarnej.

Na odcinku od budynku nr 46 do budynku nr 51 nastąpiło zamulenie nowej nawierzchni.

Termin wykonania inwestycji: 30 czerwca.

Wartość robót budowlanych: 4 727 689,09 zł.

2. PRZEBUDOWA TERENU PRZY ZBIORNIKU WODNYM „MACHNIKOWIEC” CELEM UTWORZENIA MIEJSCA USŁUG SPOŁECZNYCH – ETAP II

Wykonawca robót budowlanych, Zakład Produkcyjno-Remontowo-Budowlany Artur Marcinek, prowadzi prace związane z przygotowaniem do transportu drewna z wycinki oraz posuszu (przekazanie do ZGK).

Termin umowy, tj. wykonanie robót budowlanych wraz z uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie: do dnia 29 kwietnia.

Wartość umowy: 1 642 000,00 zł.

3. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA BUDYNKU URZĘDU MIASTA - III ETAP

Przygotowane są materiały celem przeprowadzenia procedury przetargowej na wykonanie robót budowlanych związanych z usprawnieniem wentylacji budynku Urzędu Miasta.

4. PRZYŁĄCZENIE BUDYNKÓW MIESZKALNYCH NA OSIEDLU KAROLA DO CIEPŁOCIĄGU WRAZ Z ICH TERMOMODERNIZACJĄ

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex” Ewa Grinspek, wykonał następujące roboty budowlane:

- w dniu 26 kwietnia zostało podane ciepło z ciepłociągu do mieszkań budynku nr 14,
- w dniu 30 kwietnia zostało podane ciepło z ciepłociągu do mieszkania budynku nr 20,
- trwają prace związane z układaniem ocieplenia elewacji z płyt styropianowych,
- wykonywane są roboty budowlane związane z układaniem okładziny elewa-

cyjnej z płytek,

- trwają prace związane z wykonaniem nowych wylewek oraz podłóg parteru w budynkach.

Podpisano aneks na wykonanie robót dodatkowych na kwotę brutto: 353 444,80 zł. Zakres robót dodatkowych obejmuje: wzmocnienie konstrukcji więźby dachowej dla wszystkich budynków poprzez montaż kleszczy, roboty naprawcze w istniejących wiatrolapach - nowe nadproża z uzupełnieniem ścian, roboty budowlane na poddaszu – budynki nr 11, 12, 15 (wykonanie ścianek działowych i instalacji elektrycznej, uzupełnienie podłóg). W trakcie nawałnic, jakie miały miejsce 13 maja zostały zalane piwnice w budynkach nr 11,12,14,16,17,19.

5. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W MIESZKALNYCH BUDYNKACH KOMUNALNYCH

Budynek przy u. Radoszowskiej 123

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex” Ewa Grinspek, realizuje roboty budowlane obejmujące wykonanie instalacji ciepłej wody użytkowej, wykończenie ścian przyziemia, prace wykończeniowe w pomieszczeniu kotłowni. W budynku został zabudowany kocioł węglowy, pompa ciepła oraz kolektory słoneczne. Prace termomodernizacyjne, montaż instalacji centralnego ogrzewania oraz wymiana okien dobiegły końca. Należy jeszcze zamontować okna p. poż. od strony elewacji zachodniej.

W dniu 30 kwietnia zawarto aneks do umowy na wykonanie robót dodatkowych i przedłużenie terminu wykonania robót. Roboty dodatkowe obejmują: montaż nowych parapetów wewnętrznych, naprawę pokrycia dachu na budynku mieszkalnym, remont kominów oraz docieplenie dachu nad komórkami lokatorskimi, roboty ziemne przy podeście wejściowym oraz fundament pod pompę ciepła, opaskę przy budynku z mas mineralno – asfaltowych oraz częściową opaskę żwirową od strony elewacji północnej, wschodniej i zachodniej zabezpieczającą elewację przed zachlapywaniem, modernizację rozdzielni RGL. Koszt robót dodatkowych wyniósł 64 909,10 zł brutto.

Termin wykonania: 28 maj.

Wartość umowy: 655 838,56 zł brutto

Budynek przy u. Barwnej 1

Wykonawca robót budowlanych, konsorcjum firm: lider Fobud Sp. z o. o. oraz uczestnik FOBUD Tomasz Frydecki, realizuje roboty budowlane obejmujące wykonanie instalacji centralnego ogrzewania, instalacji ciepłej wody użytkowej, docieplenia elewacji płytami styropianowymi, wymianę części konstrukcji dachu wraz z pokryciem. W trakcie nawałnic, jakie miały miejsce 13 maja zostały zalane mieszkania. Wykonawca robót dokona naprawy szkód.

Termin wykonania 26 października.

Wartość umowy: 930 468,68 zł brutto

Budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 103 a

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex” Ewa Grinspek, zakończył roboty związane z wymianą okien, dociepleniem ścian, instalacją centralnego ogrzewania, instalacją ciepłej wody użytkowej. Oczekuje się na przyłączenie budynku do ciepłociągu. Termin przyłączenia do ciepłociągu to 28 maja. Wykonawca oczekuje również na dostawę drzwi zewnętrznych oraz zadaszeń. W dniu 30 kwietnia zawarto aneks do umowy na wykonanie robót dodatkowych i przedłużenie terminu wykonania robót. Roboty dodatkowe obejmują wykonanie: podwyższenia murów ogniowych, montaż nowych parapetów wewnętrznych, poziomej izolacji przeciwwilgociowej metodą iniekcji w mieszkaniu na parterze, przejścia szczelnego przez ścianę kotłowni w celu doprowadzenia rur ciepłowniczych do wymiennikowni, odtworzenia nawierzchni z kostki betonowej, demontażu kominika wentylacyjnego na elewacji zachodniej, wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniu wymiennikowni. Koszt robót dodatkowych wynosi 31 472,08 zł brutto.

Termin wykonania: 28 maj.

Wartość umowy: 476 093,53 zł brutto

Budynek przy ul. Plebiscytowej 37

Wykonawca robót budowlanych, Firma Budowlana „FACH BUD” Krzysztof Laszyk, realizuje roboty budowlane obejmujące docieplenie ścian, wymianę i wykończenie okien, wymianę konstrukcji dachu budynku piętrowego. Zakończono prace związane z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej i termicznej ścian fundamentowych oraz prace związane z wykonaniem drenażu opaskowego. W dniu 14 kwietnia zawarto aneks do umowy na wykonanie robót dodatkowych, obejmujących częściową zamianę gruntu z wykopu na pospółkę w celu wypełnienia wykopu pod drenaż rurowy i izolację ścian fundamentowych, wzmocnienie fundamentów kamiennych poprzez zabetonowanie ścian betonem wodoszczelnym W8, przesunięcie i wymianę rur kanalizacyjnych zlokalizowanych w miejscu wykopu pod drenaż i ocieplenie ścian fundamentowych, przy-

stosowanie otworów drzwiowych do nowej stolarki drzwiowej oraz zamurowanie istniejących okienek piwnicznych. Koszt robót dodatkowych wynosi 24 291,88 zł brutto. W trakcie nawalnic, jakie miały miejsce 13 maja, zostały zalane dwa mieszkania. Wykonawca robót dokona naprawy szkód.

Termin wykonania: 23 sierpień.

Wartość umowy: 705 715,16 zł

Nadzór inwestorski nad realizacją inwestycji przy ul. Barwnej 1 prowadzi Grzegorz Połomski – STUDIO POŁOMSCY Edyta Połomska z siedzibą w Rydułtowach.

Nadzór nad realizacją inwestycji przy ul. Gen. Józefa Bema 103a, Radoszowskiej 123 i Plebiscytowej 37 prowadzi PUI Sp. z o.o. z siedzibą w Rybniku.

Budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 6,6a oraz budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 28

Trwają prace projektowe dotyczące termomodernizacji budynków, które realizuje Waldemar Bober „Studio Architektury Bober” z siedzibą w Radlinie. Źródłem ciepła po przeprowadzonej kompleksowej termomodernizacji w budynkach będzie kotłownia gazowa. Projektant przedstawił do akceptacji dokumentację projektową.

Wartość umowna prac projektowych dla każdego z budynków: 31 365,00 zł

Termin wykonania dokumentacji dla budynku przy ul. Generała Józefa Bema 28 upływa z dniem 26 lipca, natomiast dla budynku przy ul. Generała Józefa Bema 6,6a upływa z dniem 26 czerwca.

Budynek przy ul. Ofiar Terroru 49 i 70, budynek przy ul. Adama Mickiewicza 6, budynek przy ul. Bohaterów Warszawy 38, budynek przy ul. Raciborskiej 242, 244 i 427 oraz budynek przy ul. Ofiar Terroru 78

W dniu 4 maja ogłoszono przetarg nieograniczony na wyłonienie wykonawcy dokumentacji projektowej. Termin składania ofert upływa dnia 20 maja.

Dla budynków źródłem ciepła będzie węzeł wymiennikowy zasilany z sieci ciepłowniczej. Wszystkie budynki zostaną wyposażone w instalację ciepłej wody użytkowej wraz z instalacją solarną. Dobór materiału izolacyjnego oraz jego grubość projektowana jest na podstawie wykonanych audytów energetycznych.

6. MODERNIZACJA BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2

Trwają prace projektowe. Termin wykonania prac wraz z uzyskaniem pozwolenia na realizację robót upływa 2 lipca.

7. UTWARDZENIE TERENU PRZY UL. W. KORFANTEGO.

Przygotowywane są materiały do przeprowadzenia procedury przetargowej na wykonanie robót budowlanych.

8. MODERNIZACJA BUDYNKU ŻŁOBKA - WINDA

W związku z pytaniami do zapytania ofertowego i koniecznością udzielenia odpowiedzi zamawiający przedłużył termin składania ofert do dnia 17 maja.

Wartość zadania inwestycyjnego: 50 000,00 zł.

9. BUDOWA PIŁKOCHWYTU NA BOISKU TRENINGOWYM ORAZ MODERNIZACJA NAGŁOŚNIENIA NA STADIONIE MIEJSKIM „NAPRZÓD” - BUDŻET OBYWATELSKI 2021

Inwestycja w ramach budżetu obywatelskiego, z uwagi na różnorodny zakres, została podzielona na dwie części: dostawę i montaż nagłośnienia oraz budowę piłkochwytu.

W zakresie wykonania nagłośnienia na Stadionie Miejskim „Naprzód” firma Rduch Elektroakustyka Jan Rduch z Godowa wykonała montaż nagłośnienia i w dniu 12 maja zgłosiła zadanie do odbioru. Odbiór dokonano w dniu 17 maja.

W zakresie wykonania piłkochwytu w formule „zaprojektuj i wybuduj” skierowano zapytanie ofertowe do pięciu firm. W wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna oferta. Wobec czego opracowano nowe zapytanie ofertowe. W dniu 12 maja ogłoszono je na stronie internetowej Miasta i rozesłano zapytanie do siedmiu firm. Termin składania ofert upływa 25 maja.

Wartość zadania inwestycyjnego: 46 880,00 zł

10. WYBIEG DLA PSÓW „PSI KWADRAT” PRZY UL. A. MICKIEWICZA — BUDŻET OBYWATELSKI 2021

Do dnia 5 maja wpłynęła jedna oferta cenowa dla zapytania ofertowego w formule „zaprojektuj i wybuduj” na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnego zezwolenia na prowadzeniu robót, sprawo-

waniem nadzoru autorskiego oraz wykonaniem robót budowlano-montażowych. Ofertę złożyła firma WERAN Sp. z o.o. z Wrocławia. Kwota brutto: 94 587,00 zł. Oferta cenowa przewyższa kwotę, jaką Miasto zamierza przeznaczyć na sfinalizowanie zamówienia. W związku z powyższym postępowanie zostało unieważnione.

Wartość kosztorysowa zadania: 52 080,00 zł.

11. MODERNIZACJA DROGI OSIEDLE ORŁOWIEC OD BUDYNKU NR 76 DO BUDYNKU NR 94

Trwają prace projektowe. Termin wykonania wraz z uzyskaniem stosownego pozwolenia na realizację robót: 28 sierpień. Wartość prac projektowych: 22-000,00 zł.

12. MODERNIZACJA OSIEDLA NA WZGÓRZU

Wykonano aktualizację kosztorysów inwestorskich dla potrzeb przetargu na roboty budowlane.

13. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKU KOMUNALNEGO – OSIEDLE KAROLA 21 w RYDUŁTOWACH

Opracowano aktualizację kosztorysów inwestorskich wraz z opracowaniem dokumentacji zamiennej związanej ze zmianą lokalizacji zasobnika cwu (spowodowaną brakiem miejsca w pomieszczeniu wymiennikowni budynku). Powyższe było konieczne dla potrzeb projektu planowanego do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura.

14. MODERNIZACJA UL. NOWEJ

W dniu 28 kwietnia wysłano do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim uzupełnienie do złożonego wniosku o odstąpienie. Oczekuje się na dalsze rozpatrzenie sprawy.

15. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ RYDUŁTOWSKIEGO CENTRUM KULTURY

Zgodnie z zawartą umową nr BSE/338/2019 z dnia 1 sierpnia 2019 r. pomiędzy Miastem Rydułtowy, a Rydułtowskim Centrum Kultury, Urząd Miasta Rydułtowy przygotował dokumenty celem realizacji zadania polegającego na wykonaniu robót budowlanych, tj. montażu instalacji fotowoltaicznej w budynku Rydułtowskiego Centrum Kultury.

W dniu 14 kwietnia nastąpiło otwarcie ofert cenowych w przetargu nieograniczonym na wykonanie robót budowlanych. W wyznaczonym terminie wpłynęło 5 ofert cenowych na kwoty od 99 630,00 zł do 221 400,00 zł brutto. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma Elektrotum Piotr Tumulka z Raciborza na kwotę 112 733,90 zł.

W przedmiotowym budynku zostanie zabudowany system fotowoltaiczny o mocy 30,0 kW.

Przeprowadzono postępowanie celem wyłonienia wykonawcy pełniącego funkcję inspektora nadzoru. Drogą elektroniczną (e-mail) przesłano zapytanie ofertowe do 5 wykonawców.

W wyznaczonym terminie wpłynęły dwie oferty cenowe na wartość od 4 920,00 zł do 8 610,00 zł brutto. Oferty nie spełniły wymagań zapytania ofertowego, tj. nie posiadały wymaganej w zapytaniu formy pisemnej, w związku z czym oferty nie były rozpatrywane, a zamówienie zostało unieważnione.

Przeprowadzono drugie postępowanie. Drogą elektroniczną (e-mail) przesłano zapytanie ofertowe do 5 wykonawców.

W wyznaczonym terminie wpłynęły dwie oferty cenowe na wartość od 4 920,00 zł do 6 150,00 zł brutto.

Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma Doradztwo Budowlane Usługi inż. Grzegorz Mrozek z siedzibą w Gaszowicach - na cenę 4 920,00 zł. Podpisanie umowy nastąpi po zawarciu umowy na roboty budowlane polegające na budowie instalacji fotowoltaicznej.

W dniu 30 kwietnia rozesłano drogą elektroniczną (e-mail) zapytanie ofertowe na zakup tablicy informacyjno/pamiątkowej wraz z montażem do 5 wykonawców. W wyniku zapytania ofertowego w wyznaczonym terminie wpłynęły 3 oferty cenowe na wartość od 369,00 zł do 1 045,50 zł brutto. W dniu 12 maja zawarto umowę na zakup i montaż tablicy informacyjnej/pamiątkowej z Bogusławem Dera prowadzącym działalność gospodarczą pn.: Agencja Reklamowa „CMYK” Bogusław Dera z siedzibą w Radlinie. Wartość umowy: 369,00 zł brutto. Tablica została zamontowana w dniu 17 maja.

Kartka z kalendarza Czerwiec

28 VI 1914 r. - zabójstwo arcyksięcia Franciszka Ferdynanda w Sarajewie, co było przyczyną wybuchu I wojny światowej,

23 VI - Dzień Ojca,

1 VI 1945 r. - obowiązki dyrektora szpitala przejął dr Wiktor Zając, a od 1 VI 1989 r. dr Henryk Wojtaszek,

20 VI 1935 r. - urodził się Krystian Burda, artysta plastyk, uczeń Ludwika Konarzewskiego,

9 VI 1941 r. - urodził się Antoni Motyczka, senator, dr habilitowany, profesor nauk technicznych, dziekan Wydziału Budownictwa Politechniki Śląskiej, członek rady powiatu,

5 VI 1881 r. - w Brzęczkowicach urodził się Augustyn Hlond - pierwszy biskup katowicki,

10 VI 1939 r. - Główna Kwatera ZHP ogłosiła „Pogotowie wojenne”; komendantem pogotowia został dh Jan Bojdoł,

VI 1998 r. - ulica Bema została całkowicie zmodernizowana na odcinku 1600 metrów,

VI 2001 r. - Rada Miasta nadała odznakę honorową "Złote Granie" Marii Antoninie Wieczorek,

VI 2001 r. - kino "Wawel" przestało istnieć, w budynku powstał sklep "Biedronka",

8 VI 2003 r. - odbyło się głosowanie rydułtowików, czy chce by Rzeczypospolita Polska należała do Unii Europejskiej; na tak wypowiedziało się 84,7% rydułtowian,

11 VI 2005 r. - Szkoła Podstawowa nr 3 im Arki Bożka w Rydułtowach obchodziła swe 130-lecie, a Chór Lira 10-lecie,

VI 2006 r. - zakończyła działalność Szkoła Podstawowa nr 4, szkoła „na tunelu”,

7 VI 2012 r. - zmarł Franciszek Okręt - harcerz drużyny kolejowej w roku 1938,

26 VI 1991 r. - zmarła Emilia Węglorzówna - pierwsza instruktorka ZHP w Rydułtowach, w roku 1923.

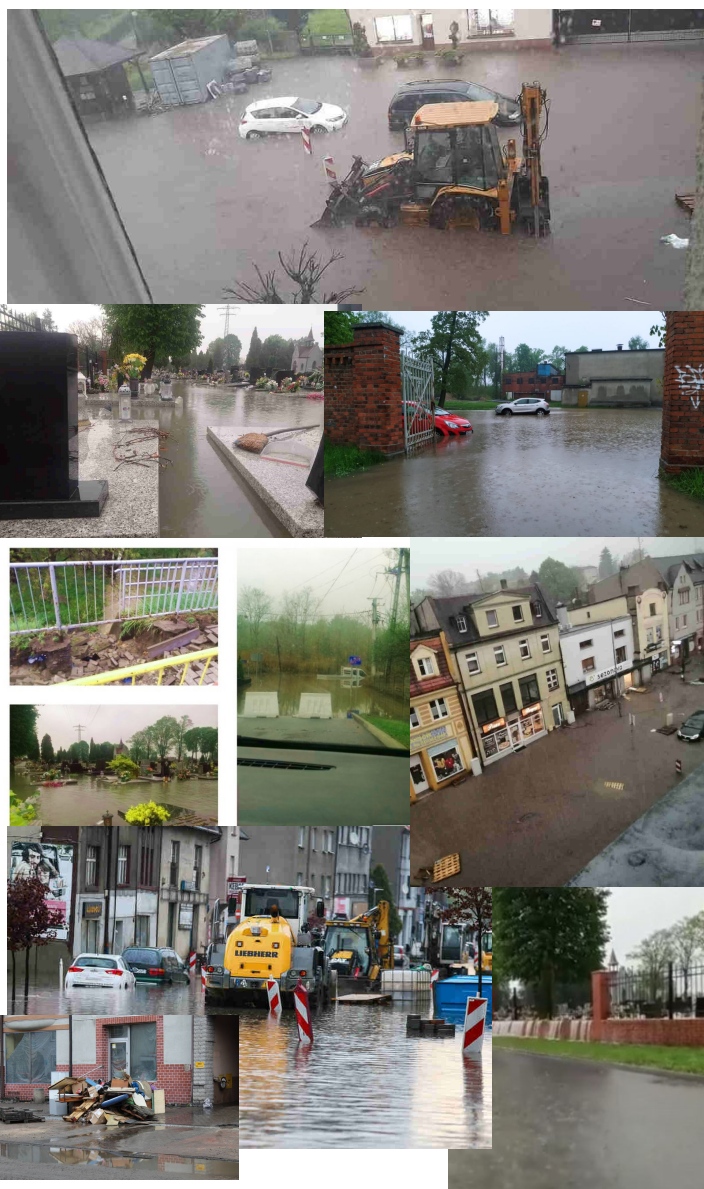
zebrał: Stanisław Brzęczek

Skutki nawałnicy z 13 maja 2021r.

Sytuacja 14 maja po nawałnicy w Rydułtowach była trudna. Do godz. 8.00 rano wpłynęło 214 zgłoszeń od mieszkańców, których posesje zostały zalane. Do tego poważne straty w obiektach należących do miasta. Zalany został też cmentarz, piwnica szpitala. W drogach pojawiły się zapadliska. Strażacy cały czas walczyli ze skutkami ulewy. Bardzo zła sytuacja była na ul. Ofiar Terroru (gdzie wody było tyle, że niektóre samochody zalało aż pod dach), nieprzejezdne były m.in. ul. Radoszowska i Jacka. Do Rydułtów zostały skierowane Wojska Obrony Terytorialnej. Włączyła się w usuwanie szkód. Okoliczne gminy wsparły nas osuszaczami. Więźniowie z Raciborza również pomogli usuwać skutki podtopień w Rydułtowach. Wielka woda zalała różnego rodzaju sprzęty domowe. Zniszczone drogi, podmyte chodniki, wszędzie walająca się kostka brukowa. Na drodze zalegający szlam - błoto z wodą. Mieszkańcy wystawiali elektrośmieci przed posesje. Ludzie z Zakładu Gospodarki Komunalnej wespół z WOT-em odbierali je. Ucierpieli mieszkańcy, bo pozawalało im posesje, mieszkania, piwnice. Straty ponieśli też przedsiębiorcy, bo woda wdzierała się do sklepów, restauracji i punktów usługowych - te najczęściej mieszczą się na parterze. - Część już się otworzyła, ale część dalej walczy po zalaniu - mówią mieszkańcy.

Poniżej zdjęcia z tego feralnego dnia.

Zebrala: Janina Oleś

10 najzdrowszych owoców, które powinny znaleźć się w Twojej diecie

Owoce to produkty spożywcze, które obowiązkowo powinny znaleźć się w Twojej diecie – chronią przed chorobami, opóźniają proces starzenia, dodają energii, a nawet pomagają zrzucić zbędne kilogramy. Do tego ich ogólnodostępność sprawia, że każdy w dowolnej chwili z łatwością może po nie sięgnąć.

Pytanie tylko: które z nich dostarczą nam najwięcej witamin? Poniżej rozwiewamy wątpliwości, prezentując 10 najzdrowszych owoców, po które warto sięgać każdego dnia.

1. Ananas

Ananas (świeży, nie z puszki) jest źródłem wielu cennych składników odżywczych. Zawiera cukry, błonnik, potas, magnez, wapń, fosfor, żelazo, cynk, miedź, mangan, witaminy: A, B1, B2, B6, PP, C, kwas foliowy oraz najcenniejszą ze wszystkich bromelainę. W konsekwencji, jedzenie tego owocu bardzo pozytywnie wpływa na organizm, gwarantując wachlarz właściwości odżywczych, leczniczych i oczyszczających. Innymi słowy, ananas jest skutecznym środkiem przeciwbólowym, który pomoże chociażby w leczeniu urazów sportowych, gojeniu ran, a także zrzuceniu zbędnych kilogramów.

2. Banan

Banan to kolejny owoc na naszej liście, który ma bardzo pozytywny wpływ na organizm. Nic w tym dziwnego, tym bardziej, że w swoim składzie zawiera wapń, fosfor, fluor, magnez oraz liczne witaminy, takie jak: C, B1, B2, B12, A, E. Banan jest naturalnym źródłem energii. Korzystnie wpływa na pracę mózgu i mięśni. Zapobiega chorobom (zmniejsza ryzyko wystąpienia choroby wieńcowej) oraz stymuluje funkcje życiowe.

3. Grejpfrut

Grejpfrut ma zbawienny wpływ na serce – obniża poziom cholesterolu i reguluje ciśnienie. Zawiera 90% wody, cukier, kwasy organiczne oraz witaminy z grupy B, a także spore ilości E i P. Posiada dużą ilość witaminy C, dzięki czemu korzystnie wpływa na odporność oraz pracę jelit. W jego składzie figuruje również nietypowy związek naryngina, który jest odpowiedzialny nie tylko za gorzki smak owocu, ale również za jego działanie lekko przeczyszczające, wspomagające przemianę materii.

4. Awokado

Awokado doskonale spisuje się w walce z nadciśnieniem, miażdżycą oraz chorobami wątroby. Zawiera 66 % wody, błonnik, węglowodany, tłuszcze, białka, witaminy: A, B1, B2, C, E, PP, K i H oraz substancje mineralne: wapń, potas i fosfor. Awokado znajduje również zastosowanie w kosmetyce – łagodzi podrażnienia skóry i odżywia cerę.

5. Jabłko

Ulubiony owoc Polaków zawiera: witaminy C, B1, B2, B3, B5, B6, B9, B12, A, E, D i K, β -Karoten, likopen i minerały: kwercetynę i pektynę. Świeże jabłka są również źródłem węglowodanów (w tym błonnika). Jabłka spożywane na

WSZYSTKO O ZDROWIU

surowo mają niską wartość indeksu glikemicznego, dzięki czemu zaleca się je w szczególności osobom chorującym na cukrzycę lub hiperглиkemię.

6. Winogrona

Podobnie, jak inne owoce w naszym zestawieniu, winogrona są bogactwem witamin (C, A i B) i składników mineralnych (potas, fosfor, wapń, magnez, cynk, miedź, żelazo, a nawet jod). Dlatego polecane są przede wszystkim osobom, które mają problemy z tarczycą lub skórą.

7. Jagody

Jagody to owoce, które raczej rzadziej występują w naszym menu, jak się okazuje to spory błąd, ponieważ zawierają sporą ilość antocyaninów, pełniących w organizmie funkcje ochronne. W swoim składzie posiadają również witaminy A, C i E, które również pozytywnie wpływają na nasze zdrowie. Co więcej, jagody doskonale oczyszczają organizm z nadmiaru wolnych rodników, co oznacza, że zapobiegają miażdżycy naczyń krwionośnych, niewydolności wieńcowej, zmianom stawowym, a także zaćmie, spadkowi oporności i nadmiernemu starzeniu się komórek.

8. Jeżyny

Jeżyny w swoim składzie zawierają m.in. cukry, kwasy organiczne, prowitaminę A, witaminy z grupy B, witaminę C, pektyny, garbniki i związki mineralne, takie jak: potas, wapń czy magnez. Jeżyny bardzo pozytywnie wpływają na pracę przewodu pokarmowego. Ponadto często stosuje się je w preparatach o właściwościach uspokajających. Są również doskonałym lekarstwem na przeziębienie, anginę, wypryski i liszaje.

9. Maliny

Maliny są znakomitą środkiem przeciwgorączkowym, przeciwbakteryjnym i przeciwzapalnym. Hamują rozwój bakterii, obniżają temperaturę i pozytywnie wpływają na skórę. Ponadto te słodkie owoce są bogate w wiele witamin, takich jak: C, E, B1, B2, B6, B9, K. W składzie malin znaleźć można również: wapń, magnez, żelazo, potas, fosfor, miedź i pektyny.

10. Truskawki

Naszą listę najzdrowszych owoców zamykają truskawki, które są źródłem wielu ważnych witamin i minerałów m.in.: C, A, PP, B1, B2 oraz wapnia, fosforu i żelaza. Jedzenie tych owoców lekarze polecają przede wszystkim: reumatykom, cierpiącym na schorzenia wątroby i nerek, a także osobom z wysokim ciśnieniem. Co więcej, truskawki pomogą pozbyć się zbędnych kilogramów, dlatego ich wkomponowanie w codzienną dietę może okazać się strzałem w dziesiątkę.

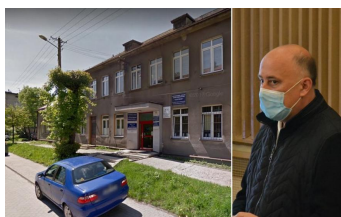
<https://www.activemaniak.pl/25400/10-najzdrowszych-owocow/>

EXPRESOWO Z ŻYCIA MIASTA

Ogromny słup dymu nad Czechami. Płonie złomowisko w Ostrawie. Z terenu powiatu wodzisławskiego oraz Jastrzębia-Zdroju dobrze widoczny jest słup czarnego dymu, który od rana 10 maja widać w oddali już za naszą południową granicą. To skutek dużego pożaru, do którego doszło w dzielnicy Ostrawy - Witkowicach. Strażacy w poniedziałek rano 10 maja rozpoczęli walkę z żywiołem na terenie złomowiska w dzielnicy Ostawy Witkowicach. Do pożaru doszło na terenie firmy specjalizującej się w skupie i utylizacji wraków samochodowych. - Według policji pożar poprzedziła eksplozja, w której nikt nie został ranny. Ewakuacja ludności nie była konieczna, jednak odradza się wietrzenie mieszkań. Obecnie w akcji gaśniczej udział biorą 34 zastępy strażaków. 10.05.2021

Mieszkańcy skarżą się na działalność przychodni. Lekarz odpowiada: jesteśmy w tym mieście sami. Narodowy Program Szczepień przeciwko Covid-19 nabiera tempa. Okazuje się jednak, że w jedynej przychodni na terenie Radlina, gdzie realizowana jest akcja, preparatów brakuje. Kwietniowa sesja radlińskiej rady była poświęcona m.in. tematowi zdrowotnym. W jej trakcie część radnych przekazywało skargi i zażalenia mieszkańców na działalność NZOZ "Centrum", która znajduje się przy ul. Orkana. Dyskusję rozpoczęła radna **Agata Strójwąg**. - *Słyszemy od naszych mieszkańców, że dodzwonienie się do przychodni graniczy z cudem* - mówiła. - Niektórzy mówią, że dzwonią po trzy dni. Gdzieś jest problem - dodała. Głos zabrała również przewodnicząca rady **Gabriela Chromik**. - *Mieszkańcy dzwonią do nas radnych i skarżą się, że muszą szczepić się w innym miejscowościach, bo z przychodnią nie mogą się skontaktować* - mówiła. Zwróciła również uwagę, że dla osób starszych wyjazd na szczepienie poza Radlin może być problematyczny. Lekarz pracujący w NZOZ "Centrum" Piotr Sobala odpiął w trakcie obrad zarzuty kierowane pod adresem ośrodka. - Ludzie zawsze będą się skarżyć i atakować - mówił. 10.05.2021

Pożar w Ostrawie ugaszony. Płonęły tonery z drukarek i samochody. Potężny pożar składowiska złomu i materiałów recyklingowych w Ostrawie-Witkowicach został opanowany. Wyjątkowa akcja gaśnicza z zaangażowaniem specjalistycznego sprzętu na pewno przejdzie do historii. Strażacy z

Czech poradzi sobie z pożarem własnymi siłami, nie było konieczności wsparcia ze strony polskich jednostek. 11.05.2021

Śmieci w rzekach, śmieci w zbiornikach wodnych. Problem jest poważniejszy, niż się wydaje. Wody Polskie ruszają z nową kampanią edukacyjną „Wody to nie śmietnik”. Jej celem jest uświadomienie problemu śmiecenia w pobliżu zbiorników wodnych i nad rzekami. Nad wodę trafiają nie tylko papierki czy butelki po napojach, ale w zasadzie wszystko co już nie jest potrzebne w gospodarstwach domowych: telewizory kineskopowe, lodówki, pralki, opony samochodowe, elementy karoserii samochodów, odpady remontowe. A przecież te śmieci w ogóle nigdy nie powinny się znaleźć nad wodą. Dlatego mamy nadzieję, że kampanie takie jak ta uświadomią mieszkańcom, jak bardzo niewłaściwe jest zanieczyszczanie wód, a ustawiczne działania podejmowane w tym kierunku przez Wody Polskie i sprzymierzeńców, włączających się w akcje porządkowe, sprawią że śmieci nad wodą zaczną w końcu ubywać, nie przybywać. 11.05.2021

Protest pielęgniarek z Wodzisławia i Rydułtów. "Nie ma powodów do świętowania" Pielęgniarki i położne ze szpitala w Wodzisławiu Śląskim i Rydułtówach przypną do swoich strojów plakietki z napisem "protest". W ten sposób poparły manifestację w Warszawie. Nadmierne obciążenie pracą, zbyt niskie płace, dramatycznie wysoka średnia wieku w ich zawodach - temu wszystkiemu mówią "dość". 12.05.2021

Punkt szczepień w Rydułtówach ruszył w środę. Wciąż są wolne terminy. W środę, 12 maja punktualnie o godzinie 8.00 ruszył Punkt Szczepień Powszechnych w szpitalu w Rydułtówach. Już pierwszego dnia szczepienia do punktu zarejestrowało się 200 osób. Od czerwca szczepienia w Punkcie Szczepień Powszechnych w szpitalu Rydułtówach będą wykonywane preparatami firmy Pfizer. Istnieje możliwość edycji już zapisanego terminu, np. pacjenci, którzy zarejestrowani są w innym mieście, mogą zapisać się na szybszy termin w szpitalu w Rydułtówach. 12.05.2021

Alarm przeciwpowodziowy w powiecie wodzisławskim. Strażacy walczą z wodą. Po kilku godzinach spokoju, nad powiatem wodzisławskim znów zrobiło się ciemno. Około godz. 17.00 rozpoczęła się kolejna walka z burzą i intensywnymi opadami deszczu. Do podtopień głównych dróg doszło w Pszowie (ul. Pszowska) i Rydułtówach (ul. Ofiar Terroru). Ponadto w Rydułtówach kompletnie zalany jest cmentarz, z którego woda przelewa się przez murki. Uszkodzone jest boisko w Zawadzie, gdzie osunęła się skarpa, z błotem zjechały piłkarskie ławki. Zalana jest ul. Młodzieżowa w Zawadzie (przy szkole). Bardzo duże utrudnienia

występują także w Brzeziu, Rogowie. Powtórka z rozrywki w Olzie, Osinach i Bluszczowie. **Ponad 500 zgłoszeń - tyle napłynęło do wodzisławskiej straży pożarnej po gigantycznej ulewie, która przeszła nad regionem. Ogłoszono alarm przeciwpowodziowy na terenie powiatu wodzisławskiego. W terenie działają 42 zastępy, łącznie ponad 200 strażaków z KP PSP i OSP.** 13.05.2021

Dziesiątki rejestracji samochodowych odnalezione po ulewie. Czwartkowa nawałnica spowodowała, że w zalanych miejscowościach kierowcy przejeżdżający przez wodę tracili często rejestracje samochodowe. Teraz, gdy woda opadła, rejestracje można odebrać. 14.05.2021

Skutki ulew. Trzy ważne numery dla mieszkańców Rydułtów. Po nawałnicy, w której mocno ucierpiały Rydułtowy, burmistrz Marcin Połomski powołał zespół do oceny skutków zniszczeń. Uruchomione zostały trzy numery telefonów, na które można dzwonić i zgłaszać szkody. **Wszyscy mieszkańcy Rydułtów, których posesje lub mienie uległy szkodom związanym z podtopieniami i zalaniem, mogą dzwonić na numery telefonów: 32 4537480 32 4537454 516 084 787**

Dramatyczny wypadek w kopalni Rydułtowy. 34-letni górnik z ciężkim urazem nogi. Na poziomie 1000 metrów o godz. 18.50 we wtorek 18.05 doszło do poważnego wypadku przy pracy. W wyniku zdarzenia poszkodowany został 34-letni pracownik ruchu Rydułtowy kopalni zespółonej ROW. Jak informuje rzecznik Polskiej Grupy Górniczej SA, do której należy ruch Rydułtowy, górnik doznał ciężkiego urazu nogi. W Rydułtowach lądował śmigłowiec Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, który niezwłocznie po wydostaniu poszkodowanego na powierzchnię zabrakł mężczyznę do Górnośląskiego Centrum Medycznego im. prof. Leszka Gieca Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach-Ochojcu. Ze wstępnych informacji wynika, że do wypadku doszło podczas przejazdu górników kolejką pomiędzy tamami na głębokości 1000 metrów. Nieoficjalne informacje wskazują, że kolejka miała najechać górnikowi na nogę. - Według informacji uzyskanych od lekarza podczas transportu jego stan był stabilny - przekonuje Tomasz Głogowski, rzecznik prasowy PGG SA. Dokładne ustalenia co do przyczyn wypadku są badane. Szczegóły zdarzenia mają być znane w najbliższych dniach. Jak przekazał nam rzecznik Polskiej Grupy Górniczej, Tomasz Głogowski, stan poszkodowanego górnika był na tyle poważny, że lekarze musieli amputować mu nogę. Ranny to mieszkaniec Syryni, przebywa obecnie w szpitalu w Katowicach-Ochojcu. Jego stan lekarze określają jako dobry. 18.05.2021

Burmistrz Miasta, Marcin Połomski już zaszczepiony w naszym rydułtowskim punkcie przy ulicy Strzelców Bytomskich. Pozostali mieszkańcy niech idą w ślady naszego Burmistrza 19-

19.05.2021

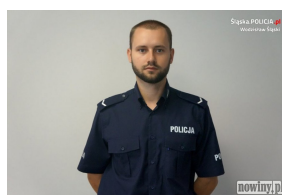
W miejskim punkcie szczepień rezygnują z preparatu AstraZeneca. W miejskim punkcie szczepień w Rydułtowach nie zamawiają już preparatu AstraZeneca. Powód? Niewielkie zainteresowanie. Dlatego w czerwcu w ofercie będą głównie preparaty Pfizer i Johnson&Johnson. 25.05.2021

Dzielnicy na medal. Pomógł kobiecie i jej córce. Były ofiarami przemocy domowej.

Dzielnicy z Komisariatu Policji w Rydułtowach - sierżant Artur

Ferens, wzorowo pomógł dwóm mieszkankom Rydułtów. Kobieta i jej córka były ofiarami przemocy domowej. - Dzięki fachowej, szybkiej i skutecznej pracy pana Artura wiem, że ja i moja córeczka jesteśmy bezpieczne - dziękuje kobieta. W miniony czwartek na skrzynkę elektroniczną rydułtowskiego komisariatu policji wpłynęły podziękowania od jednej z mieszanek Rydułtów. W e-mailu skierowanym do komendanta kobieta wyraziła wdzięczność za pomoc, jaką otrzymała od dzielnicowego, sierżanta Artura Ferensa. Działania policjanta przywróciły poczucie bezpieczeństwa kobiecie i jej córce, które były ofiarami przemocy domowej. O dzielnicowych zwykło się mówić, że są to policjanci pierwszego kontaktu. Nie bez przyczyny, bowiem stanowią oni ważne ogniwo między policją i społeczeństwem. Rolą dzielnicowego jest bowiem dbanie o bezpieczeństwo lokalnej społeczności w rejonie, w którym pracuje. Na co dzień styka się on z takimi problemami jak przemoc w rodzinie, konflikty sąsiedzkie, alkoholizm, żebractwo, bezrobocie, narkomania, włamania i kradzieże, niszczenie mienia itp. 26.05.2021

Kolejny pożar w kotłowni. Tym razem w Rydułtowach. We wtorek, 25 maja w godzinach porannych strażacy interweniowali na ul. Kochanowskiego w Rydułtowach w związku z pożarem kotłowni w domu jednorodzinnym. 26.05.2021

Maja Popielarska w ogrodzie u mieszkanki Rydułtów. Premiera programu w niedzielny poranek. W miejscowości Rydułtowy na Śląsku znajdujemy

piękny ogród położony na zboczu o północnym skłonie. Ogród ma wspaniałe tło w postaci lasu, a zaczyna się strumieniem biegnącym wzdłuż granicy działki - to zapowiedź programu Nowa Maja w ogrodzie, który w niedzielę (30 maja) można zobaczyć na antenie stacji **HGTV**. Prowadząca **Maja Popie-**

larska gościła u mieszkanki Rydułtów **Kornelii Granackiej**.
28.05.2021

Stacja pomp, nowa droga i przepusty? Próbują rozwiązać problem z Nacyną.

W rejonie skrzyżowania ulic Radoszowskiej i Maczka w Rydułtowach płynie rzeka Nacyna. Dla okolicznych mieszkańców nie raz była źródłem problemów. Ostatnio, podczas majowych ulew, znów dała o sobie znać. Utworzyło się wielkie rozlewisko. Czy jest sposób, by w przyszłości uniknąć podobnych problemów? Z władzami Rydułtów spotkali się mieszkańcy, przedstawiciele Polskiej Grupy Górniczej, KWK ROW i Państwowego Gospodarstwa Wodnego "Wody Polskie". Spotkanie odbyło się z inicjatywy burmistrza Marcina Połomskiego i dotyczyło regulacji ciek. W pierwszej kolejności mają zostać wprowadzone działania doraźne. W planie są też rozwiązania o charakterze przyszłościowym. Planuje się budowę stacji pomp, budowę drogi od ulicy Bukowej, budowę dodatkowych przepustów pod ulicą Maczka i pod torowiskiem oraz podniesienie ulicy w niecce w rejonie torowiska. 31.05.2021

Dzieci z oddziału pediatrii dostały prezenty z okazji Dnia Dziecka. W Dniu Dziecka władze powiatu wodzisławskiego oraz dyrekcja szpitala nie zapomnieli o małych pacjentach przebywających na oddziale pediatrycznym w szpitalu w Rydułtowach. Z okazji ich święta obdarowali dzieci drobnymi prezentami oraz słodyczami. 1 czerwca, z życzeniami i upominkami do dzieci, które ten wspólny i słoneczny dzień musiały spędzić w murach szpitala, przyjechała członek zarządu Krystyna Kuczera wraz z dyrektorem PPZOZ Krzysztofem Kowalikiem oraz naczelnikiem Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Iwoną Koczy. Małym pacjentom przywieźli prezenty oraz słodycze, które bardzo szybko poprawiły im humor w niełatwym dla nich czasie hospitalizacji. 01.06.2021

Na podstawie wiadomości z innych mediów zebrała J. Oleś

<https://www.nowiny.pl/Rydułtowy> <https://www.rydułtowy.pl>
<https://www.facebook.com> <https://www.radio90.pl/tag/rydułtowy>

TANECZNE WYZWANIE

O piosence „Jerusalema” świat usłyszał dzięki choreografii, która powstała na afrykańskim podwórku. Internauci nie tylko podchwycili wyzwanie, ale i rzucili je dalej. I tak - krok po kroku - taniec dotarł do naszego miasta. Ponad trzysta osób w jednym miejscu zatańczyło do piosenki "Jerusalema". Uczniowie, nauczyciele, pracownicy oświaty zebrali się przed Szkołą Podstawową nr 3 im. Arki Bożka w Rydułtowach, aby wspólnie uczcić Dzień Dziecka.

Joanna Skowron, Dyrektor SP3: *Wszystkie dzieci zatańczyły taniec do piosenki „Jerusalema”. Bardzo się chętnie do tego przygotowywały, wiele pozytywnych emocji się wytworzyło, wszyscy chcieli to zatańczyć. Myślę, że taki wspólny taniec po takim długim czasie, kiedy byliśmy izolowani w domach, dał dzieciom dużo satysfakcji i był bardzo pozytywną sprawą. To też w idealny sposób scala młodzież ze sobą i nie tylko młodzież, bo tańczyły przedszkolaki i dzieci do klasy ósmej, tańczyli nauczyciele, pracownicy oświaty, obsługa, administracja. Co warto podkreślić, nauka tańca odbywała się także zdalnie. To nieważne, że było nierówno, że nie wszyscy byli odpowiednio ubrani, najważniejsze, że zrobiliśmy to razem.*

Honorata Sordyl - nasza poetka

Konkurs Lady D. im. Krystyny Bochenek

Konkurs Lady D. im. Krystyny Bochenek – konkurs zainicjowany w roku 2002 w Katowicach przez Marka Plurę w ramach którego są przyznawane niepełnosprawnym kobietom aktywnym w różnych dziedzinach życia tytuły honorowe Lady D. Od 2012 roku konkurs nosi imię Krystyny Bochenek, a od 2015 roku odbywa się gala, w której biora udział laureatki etapów regionalnych.

Historia

Pierwsza edycja konkursu odbyła się w 2002 roku z inicjatywy Marka Plury i miała charakter regionalny. Marek Plura sam jest osobą niepełnosprawną. W ramach konkursu są przyznawane tytuły honorowego "Lady D." (od angielskiego: Lady Disabled, czyli Dama Niepełnosprawna) niepełnosprawnym kobietom, które są szczególnie aktywne w różnych dziedzinach życia. Z założenia konkurs oddaje ducha ratyfikowanej zarówno przez Polskę jak i przez Unię Europejską Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ, a zwłaszcza jej artykułu 6, który mówi o konieczności szczególnego wspierania i promocji niepełnosprawnych kobiet.

W 2011 roku odbyła się po raz pierwszy gala finałowa w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej. Ponieważ długoletnią przewodniczącą Kapituły konkursu była Krystyna Bochenek od 2012 roku konkurs nosi jej imię. Od 2015 roku konkurs jest organizowany w nowej, ogólnopolskiej formule. Organizowane są edycje regionalne, a laureatki biorą udział w konkursie ogólnopolskim.

Tytuły Lady D. przyznawane są w pięciu kategoriach: sport, kultura i sztuka, życie społeczne, życie zawodowe oraz dobry start (kategoria przeznaczona dla młodszych pań). Dotychczasowymi laureatkami Lady D. są m.in. piosenkarka Monika Kuzyńska, dziennikarka telewizyjna Paulina Malinowska-Kowalczyk oraz sportsmenki: Katarzyna Rogowiec i Katarzyna Piekart.

Od 2019 roku za zgodą organizatorów konkursu i rodziny Krystyny Bochenek Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej organizuje osobny Konkurs Mazowiecka Lady D im. Krystyny Bochenek.

Wikipedia

W 2021 roku, w edycji Konkursu Lady D, jedną z kandydatek do tytułu była mieszkanka naszego miasta Honorata Sordyl.

Urodzona w 1943 roku w Oszmianie, od 1967 mieszka na Górnym Śląsku w Rydułtowach. Debiutowała w „Nowym Medyku”, jej wiersze drukowane były w prasie lokalnej i krajowej. Ma na swym koncie cztery tomiki poezji: "Wysłuchana" (1991), "Otwórz ciszę" (1997), „Skok w milczeniu” (2008), oraz „Kurtyna w górę” (2011). Drukowana również w almanachach i zbiorach pokonkursowych. Za działalność na niwie kultury w 1996 roku otrzymała nagrodę Burmistrza Miasta Rydułtowy, oraz drogą konkursu uzyskała honorowy tytuł Rydułtowika Roku 1996. Od 2000 r. prowadzi przy Bibliotece Publicznej miasta Rydułtowy zajęcia warsztatowe grupy poetyckiej ZWROTKA.

Teraz **Honorata Sordyl** tworzy głównie **haiku**. Oto kilka z jej utworów w tym stylu:

Lato w parku

Pod splątany ramionami
kasztanowca
na samotnej ławce
staruszka wygładza zmarszczki
balsamem słońca

Dzieciaki

wraskiem płoszą motyle
stracony na figlach czas
gonią

Zakochani

wypatrują szczęścia
w oczach

Staruszka

w zapomnianej alejce
uśmiecha się do lata

Zabawa w berka

dziewczynka chce przegonić
cień bociana

Zimny maj

w oberwaniu chmur toną
ulice domy

Haiku to nierymowany wiersz wywodzący się z Japonii. Składa się z siedemnastu sylab ułożonych w trzech wersach: w pierwszym pięć, w drugim siedem i w trzecim znowu pięć zgłosek. Choć może się wydawać, że to zbyt mało, istota haiku tkwi właśnie w niedopowiedzeniu. Po zapoznaniu się ze słowami, czytelnik zostaje zachęcony do użycia własnej wyobraźni, do przywołania swych najgłębszych uczuć.

Treścią haiku stają się zaskakująco proste spostrzeżenia poety, opisującego równie proste rzeczy i zdarzenia. Z wierszy tych emanuje atmosfera refleksji, nakłaniając aby, tak samo jak autor, przystanąć na chwilę, w pełni odczuć otaczający nas świat i pozostawić zgłębienie życia na boku, cały czas jednak żyjąc w tym zgłębieniu. Tradycyjne haiku zawsze były mocno związane z naturą. Pory roku stanowiły dla poetów doskonałe tło dla utworu, pozwalały lepiej pokierować wyobraźnię odbiorcy. Właśnie dlatego wprowadzono do wierszy element nazywany się kigo. To po prostu słowo lub wyrażenie związane z jakąś konkretną porą roku. Każda z nich wprowadza czytelnika w specyficzny, niepowtarzalny nastrój.

Ważnymi elementami klasycznego haiku są:

*kigo – („słowo na temat pory roku”) odniesienie do pory roku
kireji – („cięcie”) podział wiersza na dwie w pewnym stopniu niezależne części (w językach innych niż japoński zaznaczane myślnikiem, wykrzyknikiem etc.)*

Zebrała: Joanna Rusok

W czerwcowym numerze "KLUKI", prezentuję dwa wiersze Honoraty Sordyl (jednej z laureatek Konkursu Lady D. 2021r im. Krystyny Bochenek) oraz dwa wiersze Bartosza Mikołaja Ryszki. Serdecznie gratuluję nagrody Honoracie.

Z poetyckimi pozdrowieniami
Ewa Wierzbinska-Kłoska

Gałązka bzu nie więcej

wtedy też pachniał maj
obłądnie migotał w słonecznym
deszczu ale zajęta zagubieniem
w ulicznym gwarze obojętności przechodniów
i liczeniem nic nie mówiących
uśmiechów nie zauważyłam gdy nagle
z grupy chłopców ktoś podał mi gałązkę bzu
pamiętam jego roziskrzzone oczy
liliowe i nic poza tym
majowym kurantem brzmiałym
w pustej przestrzeni

bo kiedy dajesz siebie innym
swoją prawdziwość z serca głębi
wtedy się stajesz autentycznym
a świat się jawi znowu pięknym

prawdziwa miłość tkwi w dawaniu
niech zatem prawda w słowach biegnie
że spośród wszystkich serca darów
największym ten gdy dajesz siebie

16.05.2021 Bartosz Mikołaj Ryszka

Mądry wybór

to wcale nie jest żaden przesąd
żadna przesada mówiąc prościej
gdy w głowie mieszka tylko pieniądź
zanika ducha technienie proste

nie powiem tobie by unikać
uciekać od pieniądza zawsze
on zrobi z ciebie niewolnika
kiedy nad tobą przejmie władzę

bo kiedy myślisz tylko o tym
aby wzbogacać się mamoną
niepostrzeżenie sam zapomnisz
co najważniejszą jest wartośćią

pieniądz powinien być narzędziem
do czynów ludzkich godnych chwały
lecz nas nie może gubić w pędzie
chęć wzbogacania się bez miary

nie traćmy zatem swego ducha
wybierzmy mądrze i rozsądnie
by nie uciekać do ubóstwa
lecz by panować nad pieniądzem

Honorata Sordyl

ukryj mnie w swych ramionach
kiedy chmura smutku zawiesza nad głową
wszystkie poplątane sprawy

utul w żrenicach pełnych słońca
sny niespokojne
dni rozkrzyczane dni samotne

rozmałuj szarość
dodając barwy łąkowych kwiatów
uszczknij niebu trochę błękitu

by w kolorowej osłonie ukryć mnie

Honorata Sordyl

Dawać siebie

tak bardzo ciężko zmienić wnętrze
wyzbyć się wszystkich złych skłonności
dusza wciąż pragnie dawać siebie
a rozum ciągnie w ułomności

lecz mimo że to nie jest łatwe
i czasem łza goryczy płynie
warto jest tęsknić wciąż za Światłem
i dawać siebie w każdym czynie

13.05.2021 Bartosz Mikołaj Ryszka

Franciszek Radlik - warto o Nim pamiętać!

W roku stulecia III Powstania Śląskiego warto przypomnieć tekst niezapomnianej Tosi Wieczerek o wspaniałej postaci naszej historii.

Radlik Franciszek (1862-1920) - ur. w Lublińcu, długoletni dyrektor kopalni „Charlotte” w Rydułtowach, był inicjatorem wielu miejscowych inwestycji, np. dzisiejszego osiedla Orłowiec, przyczyna jego śmierci do dziś owiana jest tajemnicą.

Joanna Rusok

Od dłuższego czasu ubolewam i zabieram głos w temacie nieuszanowania przez władze naszego miasta i powiatu niektórych ludzi, którzy w historii i rozwoju Rydułtów odegrali znaczącą rolę. Mam tu na myśli dr Georga Nepilly i Franciszka Radlika.

Obaj położyli niewątpliwie zasługi w rozwoju naszego miasta a ich nazwiska w Rydułtowach nigdzie nie zostały uwiecznione. Będąc radną powiatu I kadencji obiecano mi, że na gmachu szpitala zostanie umieszczona tablica pamiątkowa. Na obietnicach się skończyło. Kiedyś mówiono Radlik na osiedlu na Raciborskiej. Dzisiaj Orłowiec. Przykre – bo Radlikowi kopalnia i miasto zawdzięczają dużo. Chcę dziś poświęcić artykuł dyr. Radlikowi. O doktorze G. Nepillym szerzej w książce dr Alojzego Mury na 100 lecie naszego szpitala. Franciszek Radlik urodził się 9 marca 1862r. Był Ślązakiem. Jego ojciec był sekretarzem sądowym w Lublińcu. Gimnazjum ukończył w Pszczynie w słynnej „szkole hrabiowskiej”. Miał kontakt z synami wysokich urzędników górniczych powstającego w powiecie pszczyńskim rewiru górniczego. Po zdaniu matury rozpoczął w górnictwie pracę od kilofa. Najpierw pracował na kopalni Ferdynand koło Katowic. Następnie w kopalni „Królowa Luiza” w Zabrze. Studia uniwersyteckie rozpoczął we Wrocławiu. Kontynuował na Królewskiej Akademii Górniczej w Berlinie. Ukończył ją w 1889r. Pracował w różnych kopalniach Śląska i Niemiec. Uzyskał stopień Inspektora Górniczego i w tej randze przez 4 lata pracował u Księcia Henckel von Donnersmark w Königshutte w Bytomiu gdzie ujawnił swój talent. W 1901r. powołano go na stanowisko Dyrektora Naczelnego Kopalni Węgla Kamiennego „Charlotte” w Czernicy - Rydułtowach. W czasie gdy był dyrektorem stan załogi wzrósł z 1 600 do 5 633 pracowników. Wprowadzając różne unowocześnienia spowodował wzrost wydobycia węgla z 2,4 milionów cetnarów do 6,1 miliona cetnarów. Modernizując kopalnię nie zapomniał też o sprawach socjalnych swojej załogi. Wybudował dla pracowników kolonię domów mieszkalnych nazwaną „Radlikiem” dziś Orłowiec. Też nie rozumiem dlaczego nie zostawiono starej nazwy. Na Kolonii Radlik było 40 domów mieszkalnych- wielorodzinnych.. W budynku mieszkało 4 do 8 rodzin. Przy każdym domu był ogródek i budynek gospodarczy. Ludzie uprawiali grządki i hodowali inwentarz: drób, króliki, kozy czasem i prosiaki. Podobno często wieczorem dwukołową bryczką jeździł Radlik uliczkami Koloni, wdając się w rozmowy z mieszkańcami.

Obok, na najwyższym wzniesieniu Rydułtów wybudował wieżę ciśnieniową zwaną Wasserturm. Zaopatrywała mieszkańców w wodę. Osobiście ją i wiele ludzi też żałuje, że zniknął z krajobrazu Rydułtów. Był takim znaczącym punktem w krajobrazie miasta. Był czymś w rodzaju odnośnika informacyjnego. Mówiło się „za Wasserturmem, koło, przy itd.” Miał piękną sylwetkę. Żał mi jak jeszcze gdzieś taki spotykam. Już nie pamiętam kiedy go

zburzono i czym to było uzasadnione. Dla pracowników spoza Rydułtów wybudował w 1902r. dwa duże domy przy ul. Mickiewicza – noclegownie- schlafhausy. Później je połączono. Długo była tam Biblioteka Miejska. Naprzeciw starej poczty dziś parking Kopalni) wybudował duży dom towarowy „Konsum”, który zaopatrywał górników w tańszą żywność. Na jego wsparcie mogły liczyć szkoły, przedszkola i organizacje społeczne. Nikomu nie odmawiał pomocy. Z jego willi nikt z pustymi rękami nie wychodził. Jeszcze po wojnie, wśród starszego pokolenia, żyła dobra pamięć o dyrektorskim Radliku. Od 1916 r. pełnił funkcję Przewodniczącego Kolegium Orzekającego przy Sądzie Powiatowym w Rybniku. W 1920r. na terenie Górnego Śląska miała miejsce wielka afra: kradzież i przemyt dużej ilości diamentów. Sprawa ta objęła również nasze tereny. Pamiętam, że o tej sprawie żyła jeszcze pamięć wśród starszego pokolenia. Słyszałam w plotce, że nawet jednego z mieszkańców Rydułtów, który się wzbogacił łączono z tą sprawą. Ale to były czasy powojenne i dużo różnych rzeczy sobie opowiadano. Ingerencja dyr. Radlika przyczyniła się do aresztowania niektórych członków gangu. To się też w jakiś sposób na nim zemściło. W czasie Powstania Śląskiego, kiedy wieczorem wracał z jakiegoś zebrania, został podobno zaatakowany przez uzbrojonych powstańców. Ostrzeliano powóz. Słyszałam dwie wersje: woźnica Mrozek zdołał wjechać na plac przed willą a druga wersja mówi że brama była zamknięta. Dopadli go w powozie, bili, maltretowali. Żona, która wybiegła na pomoc, też nic nie wskórała. Zabito go uderzeniem szabli w głowę. Podobno lekarz próbował go ratować, ale się nie udało. Szkoda, że zginął w tak tragiczny sposób. Był człowiekiem, któremu na sercu leżało dobro Rydułtów i ich mieszkańców. Przykro też, że pamięć o takim człowieku w Rydułtowach umiera.

Horacy.

Panu S. Brzęczkowi dziękuję za pomoc.

Willa F. Redlika — Zarchiwum TMR

<http://www.tmr.rydultowy.pl/kluka/kluka317.pdf>

**Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021**

Już od 1 kwietnia!
Wejdź na spis.gov.pl i spisuj się!

DLA POLSKI!

25,53%

Tyłu mieszkańców **Rydułtów** już się spisało

Spisz się i Ty!

Jejkowice	27,77 %
Rybnik	27,40 %
Zory	26,70 %
Radlin	26,25 %
Wodzisław Śląski	24,04 %
Pszczyna	24,75 %

[www.spis.gov.pl](https://spis.gov.pl), infolinia spisowa: 22 279 99 99

Koncert upamiętniający stulecie III Powstania Śląskiego

W dniu 3 czerwca przy pałacu w Rzuchowie odbyły się uroczystości upamiętniające stulecie III Powstania Śląskiego i wydarzeń, które miały miejsce tam i tam.

W uroczystościach udział wzięli między innymi Zastępca Burmistrza Miasta Rydułtowy Mariola Bolisęga, wiceminister sprawiedliwości Michał Woś, posłanka Teresa Glenc, starosta wodzisławski Leszek Bizoń oraz przedstawiciele rybnickiego oddziału Związku Piłsudczyków pułkownik Tadeusz Dłużński oraz kapitan Adolf Siemaszkiewicz.

Wydarzenie rozpoczęło się połową Mszą Świętą, a następnie złożone zostały kwiaty przy pomniku powstańców poległych w Rzuchowie.

Po części oficjalnej goście mogli wysłuchać pięknego koncertu ku chwale Powstań Śląskich "Idą powstańcy" w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca "Śląsk".

Wydarzenie objęte zostało patronatem: Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Ministra Michała Wosia i Rektora Uniwersytetu Śląskiego profesora Ryszarda Koziołka. Partnerami projektu są: Gmina Kornowac, Powiat Raciborski, Powiat Wodzisławski, Powiat Rybnicki, Rydułtowy, Radlin, Pszów, Racibórz.

Serdecznie zapraszamy Państwa do zgłaszania kandydatów do tytułu "Rydułtowika Roku 2020".

Laureatem tytułu ma szansę zostać każdy, kto:

- ◆ zamieszkuje na terenie Miasta Rydułtowy,
- ◆ jest silnie związany ze środowiskiem lokalnym,
- ◆ aktywnie działa na rzecz Miasta i jego mieszkańców,
- ◆ w roku poprzedzającym przeprowadzenie konkursu szczególnie zasłużył się dla Miasta Rydułtowy.

Termin przyjmowania zgłoszeń: od dnia **1 czerwca 2021** do dnia **15 lipca 2021 r.**

Miejsce przyjmowania zgłoszeń:

Urząd Miasta Rydułtowy (kancelaria),
ul. Ofiar Terroru 36, 44-280 Rydułtowy

Tytuł „Rydułtowika Roku” może zostać przyznany również wolontariuszowi – osobie fizycznej, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Więcej informacji: wymagania, regulamin, potrzebne dokumenty do pobrania, można znaleźć na stronie internetowej pod linkiem

<http://rydułtowy.pl/aktualnosc-2811-zgloszenia-do-tytułu..>

Gdzie można kupić „Klukę”?

- F.H.U. „Tabak”, ul. Ligonja 3
- F.H.P.U. Maria Karasek, ul. Plebiscytowa 48
- Sklep Wielobranżowy M. Święcicki,
ul. Radoszowska 61
- Petrol Point Group Migrex Sp. z o.o.,
ul. Raciborska 275
- Foto „Sycha”, ul. Bema 22
- Handel Hurt. I Detaliczny K. Pawelek,
ul. Traugutta 264
- Nowalijka Sp. z o.o., ul. Ligonja 16
- Handel Art.. Przemysł. Weronika Nowak-Szynk,
ul. Ofiar Terroru 41 i ul Raciborska „Zaczarowany
Ołówek”
- Urząd Gminy Lyski, ul. Dworcowa 1 A, Lyski
- Foto. Baron ul. Ofiar-Terroru
- Kwiaciarnia „Margaretka” ul. Spokojna

UWAGA MIESZKAŃCY!!!

Pomóżmy naszemu szpitalowi wpłacając dowolną kwotę na konto Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rydułtowach i Wodzisławiu Śl.

z dopiskiem "Na leczenie"

Konto:

63 1560 0013 2367 2176 2323 0001

Za Zarząd
Towarzystwa Miłośników Rydułtów
Henryk Machnik

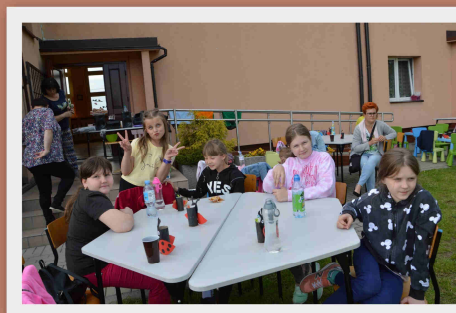

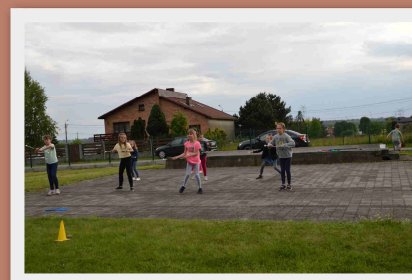
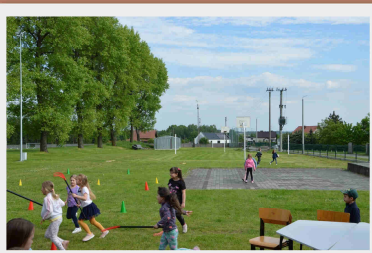
Dzień Dziecka

Jak co roku, 1 czerwca w Dzień Dziecka na dzieci w Świetlicy Środowiskowej w Nowej Wsi czekało wiele niespodzianek i atrakcji. Licznie przybyli uczestnicy spotkania najpierw wykonali biedronki, których brzuszki napełniono cukierkami, a potem zaczęła się prawdziwa zabawa. Były tańce, bańki mydlane, nie zabrakło również zdrowej rywalizacji. Nawet pogoda sprzyjała

naszym milusińskim. Nie obyło się bez przerwy na poczęstunek babeczkami, by uzupełnić energię. Na koniec spotkania wszyscy otrzymali drobne upominki i kolorowe balony. Całemu wydarzeniu towarzyszyła radosna i miła atmosfera, a największą zapłatą były uśmiechy i zadowolone twarze naszych podopiecznych. 2 czerwca br. takie same atrakcje czekały na dzieci w filii Świetlicy Środowiskowej w Dzimierzu.

Urząd Gminy Lyski

Moje rozważania.

Najzimniejszy maj od 40 lat za nami. Czerwiec przywitał dobrą pogodą i oby tak było dalej, bo ostatnio słońca zdecydowanie za mało. Nie brakuje za to ciekawych wiadomości w części o wydźwięku sensacyjny m np. widziany obiekt kosmiczny, który mógł być wytworem pozaziemskiej cywilizacji, zmuszenie polskiego samolotu do lądowania na Białorusi, kilkudniowa wojna w Jerozolimie, kolejne groźne mutacje koronawirusa i absurdalne zachowanie tzw. anty szczepionkowców, wyścig kosmiczny do Marsa: USA, Chiny, UE itp. Chcę odnieść się do jednej sprawy niechęci dużej grupy naszego społeczeństwa do szczepień. Zdecydowanie uważam, że szczepienia winne być obowiązkowe a jeśli już tak nie jest to użyć wszystkich sposobów by tych niechętnych do tego „przymusić” a więc wprowadzane paszporty covidowe dla zaszczepionych, wstrzymanie trzynastki dla niezaszczepionych emerytów, wstrzymanie 500 + i innych dodatków do czasu zaszczepienia itp. Mieliliśmy prawie powtórkę powodzi ale trzeba przyznać, że organizacja pomocy poszkodowanym była tym razem lepsza, choć nie znam skali udzielonej pomocy finansowej ale też warto wiedzieć ile osób, przedsiębiorców było ubezpieczonych, czy 1997 rok czegoś nas nauczył? O pandemii, kłopotach służby zdrowia, oświaty, zapowiedzi zmian programowych w szkołach, perspektywach awansu cywilizacyjnego dzięki uzyskanym miliardom, o poważnym kryzysie naszego Kościoła katolickiego i polskiej hierarchii kościelnej i innych ważnych politycznych czy społecznych kwestiach słyszymy każdego dnia w wielu mediach więc nie będę się do tego odnosił tym bardziej, że też naszych lokalnych problemów ale i ciekawostek nie brakuje. Jako, że jesteśmy gazetą wydawaną przez Towarzystwo Miłośników Rydułtów, więc siłą rzeczy jest oczywiste, że część informacji musi być poświęcona naszemu Towarzystwu a większość informacji z miasta oraz z innych gmin z preferencją

gminy Lyski. W miesiącu marcu zorganizowaliśmy w siedzibie TMR spotkanie obywatelskie z udziałem Burmistrza M. Połomskiego i Z-cy M. Bolisęgi, którzy odpowiadali na interesujące uczestników pytania i przedstawili przedsięwzięcia i plany UM. Zgodnie z zapowiedzią organizujemy kolejne spotkanie obywatelskie na które zaprosimy Burmistrza Miasta i Przewodniczącego Rady Miasta. Nasi Mieszkańcy nie tylko interesują się tym co dzieje się w mieście ale mają też swoje przemyślenia, pomysły, które chcą przedstawić w publicznej debacie. Do takich tematów należy: istnienie kopalni, tereny pokopalniane, hałda Szarlota, II etap machnikowca, Osiedle Karola, segregacja odpadów, wywozy, droga „Północna” i „Południowa”, itp. Drugim ważnym przedsięwzięciem, którym zajmuje się nasze Towarzystwo to rozpoczęcie realizacji projektu „Letnie koncerty na rynku miasta”. Pierwszy koncert odbył się 22 maja pod hasłem „Majowo-romantycznie”. Zaproszone zespoły oczywiście przedstawiły dostosowany do tematu program, ale wprost rewelacyjny występ dał zespół „Kokoszyczanki”. Dzięki raz jeszcze wszystkim zespołom i przybyłym widzom, choć trochę było nam przykro, że wielu odeszło po występie zespołów regionalnych a przecież po krótkiej przerwie pięknie koncertował nasz Henryk Sosna ze świetną solistką Pauliną Świerczek, którzy nas obecnych zachęcili nie tylko do oklasków, ale też tańca. Relacja opisowa i zdjęciowa z tego koncertu w tym numerze Kluki, oraz na stronach internetowych. Drugi koncert odbędzie się 12 czerwca pod hasłem „Prezentują się trzy pokolenia”. Niestety wydanie gazety jest w kilka dni później więc relacja w kolejnym wydaniu - być może też w połączeniu z pierwszym koncertem w lipcu. Nasz zespół „Klika Machnika” nagrywał dla TVP Regionalna Katowice 2 relacje można było oglądać na TVP3 w programie „Starszaki” - to niewątpliwie była niezła promocja naszego Towarzystwa i Miasta przez pryzmat aktywności naszych seniorów. Zachęcamy zespoły, solistów, muzyków którzy chcieliby się zaprezentować na koncertach w lipcu bądź sierpniu o zgłoszenie: tel. 604 388 354. Trwa Narodowy Spis Powszechny ale wielu zwleka z wypełnieniem formularzy poprzez internet a pandemia wymusiła zawieszenie spisu przez odwiedzin komisarzy spisowych w domach, więc informujemy, że dokonać tego możemy w Urzędzie Miasta lub w naszej siedzibie po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu, lecz pamiętać musimy, że musimy mieć informacje od wszystkich domowników. Przygotowujemy się też do pierwszej 2 dniowej wycieczki — informacji telefoniczne.

H. Machnik

Nie marnujmy ciepła

Nie trzeba marznąć, żeby korzystać z ciepła rozsądniej. Wystarczy zastosować te same metody, które sprawdzają się przy używaniu wody, czy prądu. Korzystaj z ciepła wtedy, kiedy jest ci ono potrzebne. A gdy nie korzystasz, ograniczaj zużycie. W pustym pomieszczeniu, w którym nikt nie przebywa, nie ma potrzeby nadmiernego ogrzewania. Wydaje się to całkiem rozsądne, jednak – jak pokazują badania większość z nas przegrzewa mieszkania. A jak przekonuje Polskie Towarzystwo Alergologiczne, najzdrowiej żyje się w 20 stopniach.

www.20stopni.pl

20°C
20 STOPNI
DLA KLIMATU

Ciepłownia
Hydrotowy

C CIEPŁO
SYSTEMOWE

PATRONAT
PTA
Polskie Towarzystwo
Alergologiczne

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Rydultowy, ul. Tetmajera 150
tel. 32 72 94 068, 32 72 94 933**

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
podpisanych kontraktów z NFZ**

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna, Okulistyczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna, Urazowo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień, Medycyny paliatywnej, Hospicjum domowe,

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
usług komercyjnych (odpłatnych)**

- Panele Fotowoltaiczne (Longi, Suntech, Vsun, Ecodelta, Jolywood oraz wiele innych)
- Inwertery (w tym mikroinwertery Hoymiles),
- Pompy ciepła
- Grzejniki i Folie na podczerwień,
- Piece na pellet,
- Pellet,
- Magazyny Energii.

BEST EKO

44-280 Rydultowy, ul. Gajowa 20
Tel: 799 169 992
e-mail: bestekopl@gmail.com

KORZYŚCI:

- Zakup razem z montażem
- Dofinansowanie
- Liczne promocje
- Dla każdego klienta karta do Kauflandu z ustaloną kwotą (każdy zakup u nas powoduje doładowanie karty).

Zapraszamy do naszego biura

**Gabinety Specjalistyczne na ul. Strzelców Bytomskich 9
w Rydultowach służą pomocą tel. +48 691 101 688**

Wizyty prywatne:

Chirurgia
Dermatologia
Urologia
Reumatologia
USG, Doppler, Radiologia
Kosmetologia
Trychologia
Podologia
Poradnia dietetyczna DIETIKON

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydultów, Rydultowy, ul. Plebiscytowa 47, tel. +48 515 828 453; Kolegium Redakcyjne (tel. +48 514 430 689, +48 510 791 300); Red. Nacz. Joanna Rusok, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: W. E. Jankowska, członkowie: H. Machnik, S. Brzeczek, J. Majer, E. Bluszcz, J. Oleś, A. Kołodziej, L. Majer, Ewa Wierzbińska-Kłoska; e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmrzydultowy.pl; Redaktor wydania: Joanna Rusok, komputerowy skład gazety: Janna Oleś. Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydultowy, FOTO SYCHA Rydultowy, fotoreporterzy: Bernadeta Oślizły, Damian Bizoń, Roman Gunia. Druk gazety: MZ Druk Radlin
Materiały zamieszczone w „Klucze” są zastrzeżone. Redakcja nie odpowiada za treść nadesłanych do druku korespondencji. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji nadesłanych tekstów.